

Метафізика Карпат

УДК 908
ББК 86.4

Метафізика карпат. Івано-Франківська область / Відповідальний редактор:
О. Головенський. — ІФ.: БГКФ «Динамоновий Хрущ», 2010. — 108 с.

«Метафізика Карпат. Івано-Франківська область» — оглядово-туристичне видання. Його мета — познайомити гостей Прикарпаття з легендарними місцями краю, з багатою на містичні перекази Карпатською землею. «Метафізика Карпат. Івано-Франківська область» — перша книга в серії видань, присвячених карпатській метафізиці.

УДК 908
ББК 86.4

Редакційна рада проекту: **Олег Головенський, Володимир Єшкілев**
Тексти: **Володимир Єшкілев, Олег Головенський, Іван Бондарев**
Укладання карт: **Тарас Нагірний**

В текстах використані матеріали досліджень краєзнавця **Тараса Нагірного**

Робоча група дякує **Зіновію Жеребецькому** за надані філателістичні матеріали.

Проект «Метафізика Карпат» ініційовано Благодійною Громадською
Культурологічною Фундацією «**Динамоновий Хрущ**»

Меценати проекту: **Роман Ткач**

Андрій Романчук

юридична компанія «Moris Group»

© В. Єшкілев: *передмова, тексти*

© Т. Нагірний: *карти*

© Ж. Мойсеєнко, Т. Нагірний, Б. Шумєга: *фотографії*

© Консалтингова формація «Форсайт-альянс»

© БГКФ «Динамоновий Хрущ»

Зміст

Розділ 1. Мегаліти і святилища

Розділ 2. Місця сили

Розділ 3. Метафізика міст і укріплень

Розділ 4. Чудотворні джерела

Розділ 5. Чудотворні ікони Прикарпаття

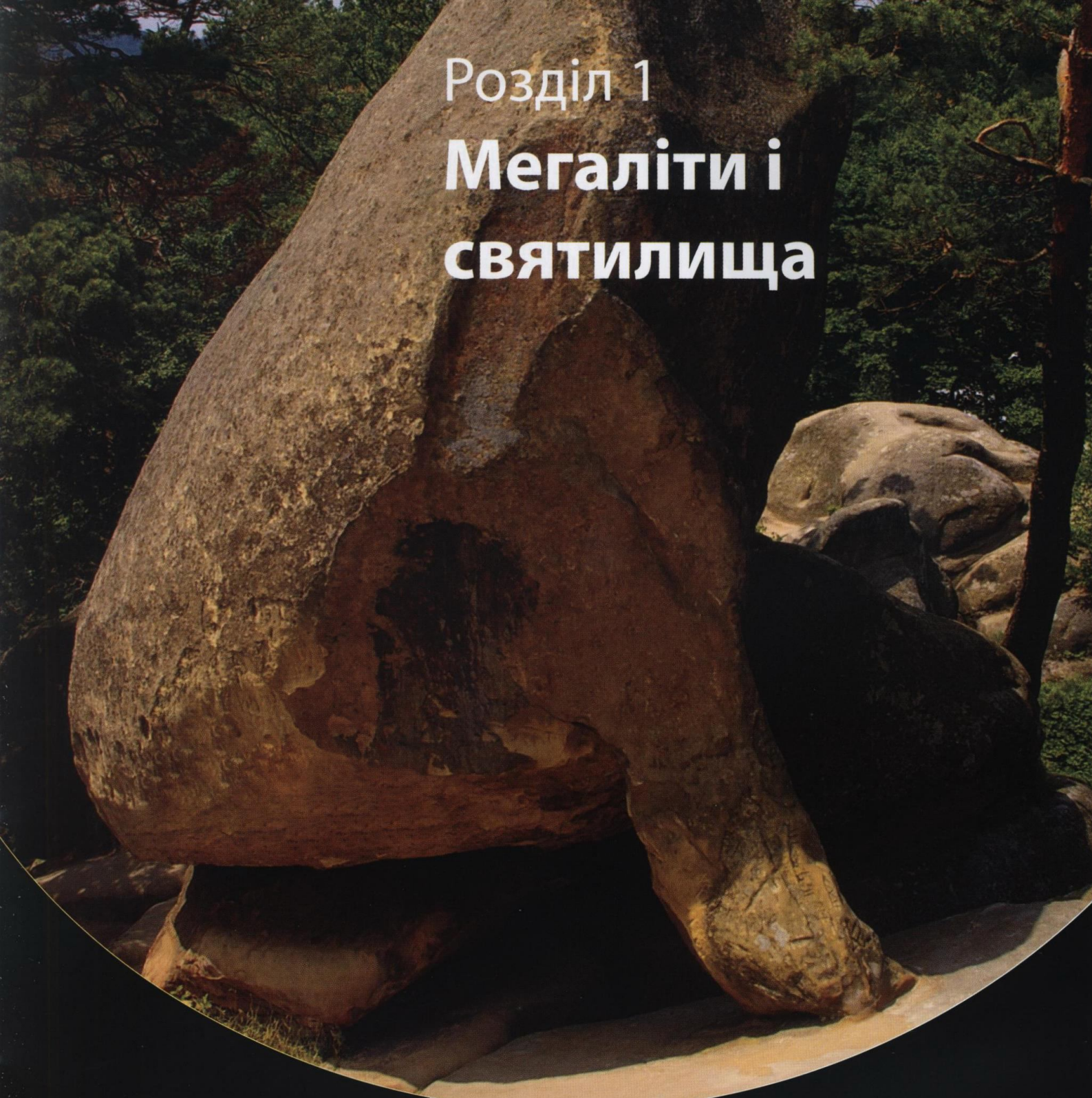
Розділ 6. Жива метафізика Карпат

Вступ

Книга, яку читачі тримають в руках, є своєрідним путівником по «місцях Сили» Прикарпаття і тої частини Карпат, яка знаходиться на території Івано-Франківської області. Упорядники не вважали своїм завданням розв'язувати суперечки науковців щодо природи тої Сили, джерелом якої є природні утворення, сакральні об'єкти та особливі місця. Нехай вчені метафізики, геофізики і геомантики визначають: чому деякі ландшафтні утворення допомагають людям, лікують їх, а інші — навпаки. Головне те, що ці феноменальні властивості таємничих «місць Сили» впевнено прослідковуються і фіксуються століттями (якщо не тисячоліттями). І це є найголовнішою запорукою їхньої справжності.

Кожна епоха накладала на ці місця візерунки своїх легенд і міфів. Різні племена і народи залишили свої матеріальні і духовні сліди біля них. Тому одне й те ж саме «місце Сили» іноді супроводжують і прадавні язичницькі перекази, і християнські легенди, й, навіть, кабалістичні знаки. Упорядники намагалися дотримуватися синтетичного і зваженого підходу до цього спадку. Ті, хто захоче відвідати «енергетичні пам'ятники» Прикарпаття, можуть додати до нього свої враження і відчуття. Адже історія карпатської метафізики ще не дописана. Вона й надалі потребує для свого доповнення уваги й завзяття ентузіастів-містиків, краєзнавців і допитливих мандрівників.

Запропонований перелік «місць Сили» безумовно не є вичерпним. Ми подали у «Метафізиці Карпат» лише найвідоміші і найвизначніші з них. Це стосується й Карпатського «легендарію», котрий невичерпний, як і будь-яка справжня народна творчість. Метафізика Карпат — живе явище, тому упорядники додали до розділів, присвячених об'єктній метафізиці, ще й розділ, у якому йдеться про живих носіїв прадавньої Карпатської містичної традиції — мольфарів, котрі, за переконаннями частини вчених, є спадкоємцями знань і вмій давніх жрецьких колегій, що мешкали в Карпатах тисячоліття тому.

Розділ 1 Мегаліти і СВЯТИЛИЩА

На Карпатських схилах безмовними вартовими застигли величезні кам'яні брили. Химерні форми деяких з них народжені стихіями природи. Але є серед кам'яних гігантів такі, що несуть на собі незаперечні знаки людського ремесла і жрецького служіння. В прадавні часи ці сакральні мегаліти («великі камені Сили») грали для давніх племен Східної Європи ту ж роль, яку для кельтського Заходу виконували рівнинні кам'яні комплекси на кшталт Стоунгенджу.

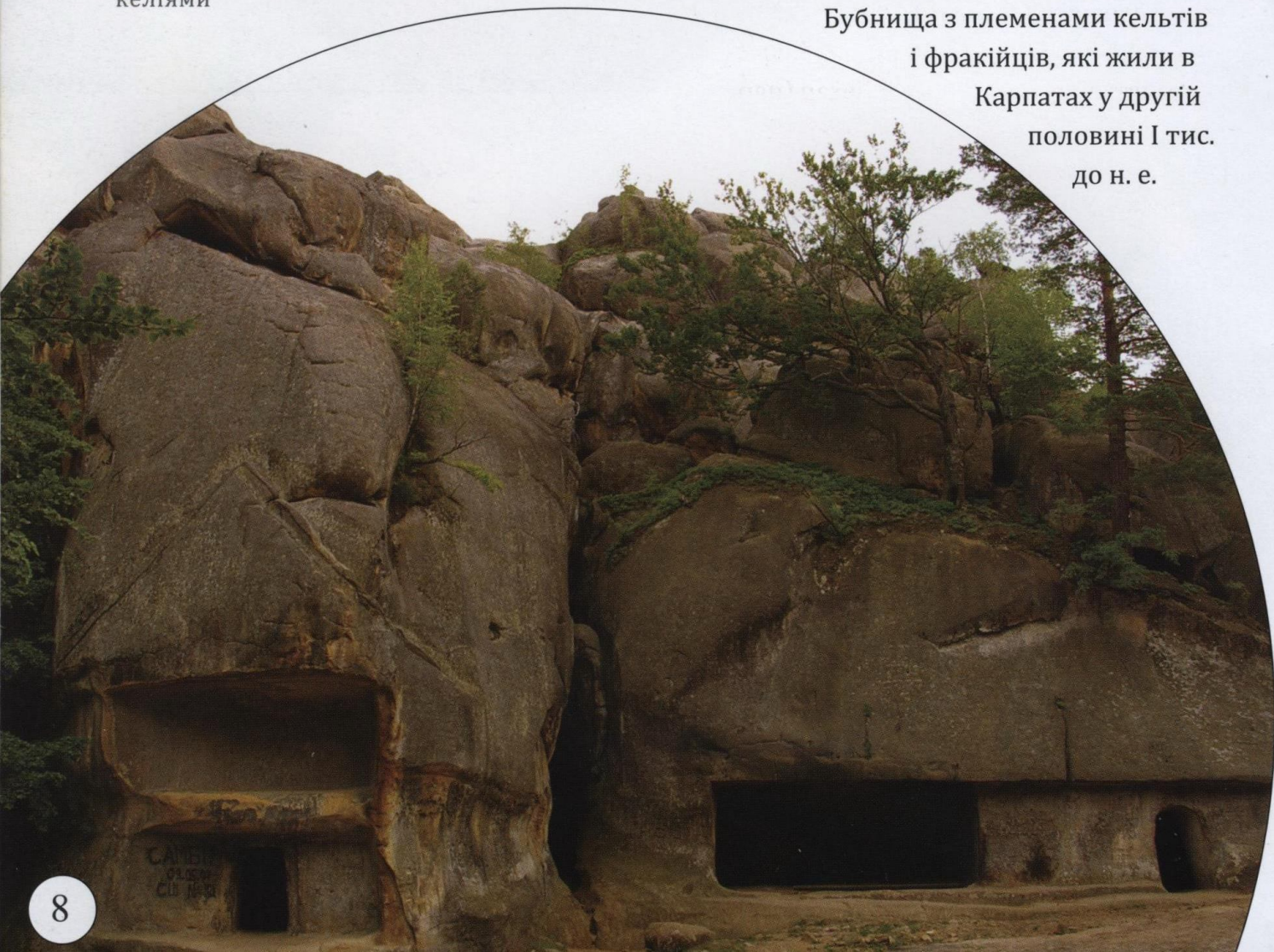
Дитинець між бубнами

Чи не найзагадковіший об'єкт Карпатського краю — скелі в Бубнищі (Бубниську), що знаходяться на віддалі 15 км від Болехова, побіля сіл Бубнища і Поляниці. Вони виникли ще тоді, коли Карпати були дном доісторичного моря. Вулканічна магма, витиснена з надр, застигла химерними вежами і масивами. З давніх часів люди визначили Бубнище як «місце Сили», де при певних обставинах відкривається брама загадкових світів, заборонених людям.

Те, що в Бубнищі знаходилися прадавні жертівники, не викликає сумнівів у дослідників. Один з найретельніших дослідників скельного комплексу — Роман Скворій у книзі «Розгадка Бубнища» (ІФ, 1994) припускає, що видовбані на вершинах скель «чаші» півметрового діаметру зі стічними рівчаками могли бути місцями ритуальних офір давніх людей. Можливо, бубни, на честь яких назване святилище, використовувалися для звукового супроводу цих ритуалів. Деякі дослідники пов'язують найдавнішу історію

Центральний скельний комплекс зі штучними печерами, які в середньовіччі слугували чернецькими келіями

Бубнища з племенами кельтів і фракійців, які жили в Карпатах у другій половині I тис. до н. е.

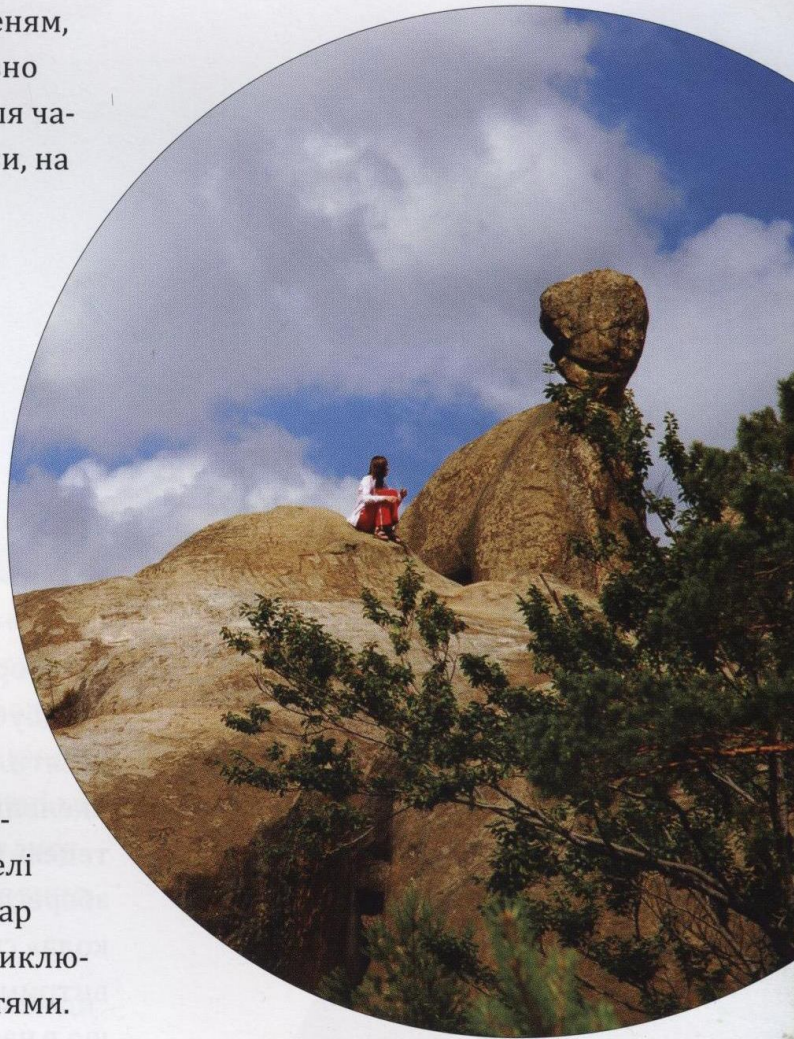
Матеріальні свідчення тої епохи практично повністю знищені пізнішою діяльністю будівничих прикордонної фортеці X століття. Тільки найбільш монументальні форми «скельної скульптури» ранніх епох «дожили» до нашої доби. Циклопічна фігура ведмедя з північної сторони комплексу, «лев'яча» голова на скелях навколо фортечного майданчика.

Можемо тільки здогадуватися про сакральний ранг цього святилища в часи, коли кельтські, фракійські та гетські царі воювали між собою за карпатські перевали. Можливо, саме жерці Бубнища благословляли воїнів кельтського вождя Брінія на знаменитий Балканський похід 282—279 рр. до н. е. Адже в еліністичній традиції місцем мешкання «страшних і диких кельтів» вважалися саме Карпати. Серед «метафізичних звичок» кельтів чітко фіксується поклоніння великим каменям, «сакральна енергетика» яких небезпідставно вважалася друїдами могутнім джерелом для чаклунства. Біля каменів приносилися жертви, на камені наносили містичні знаки.

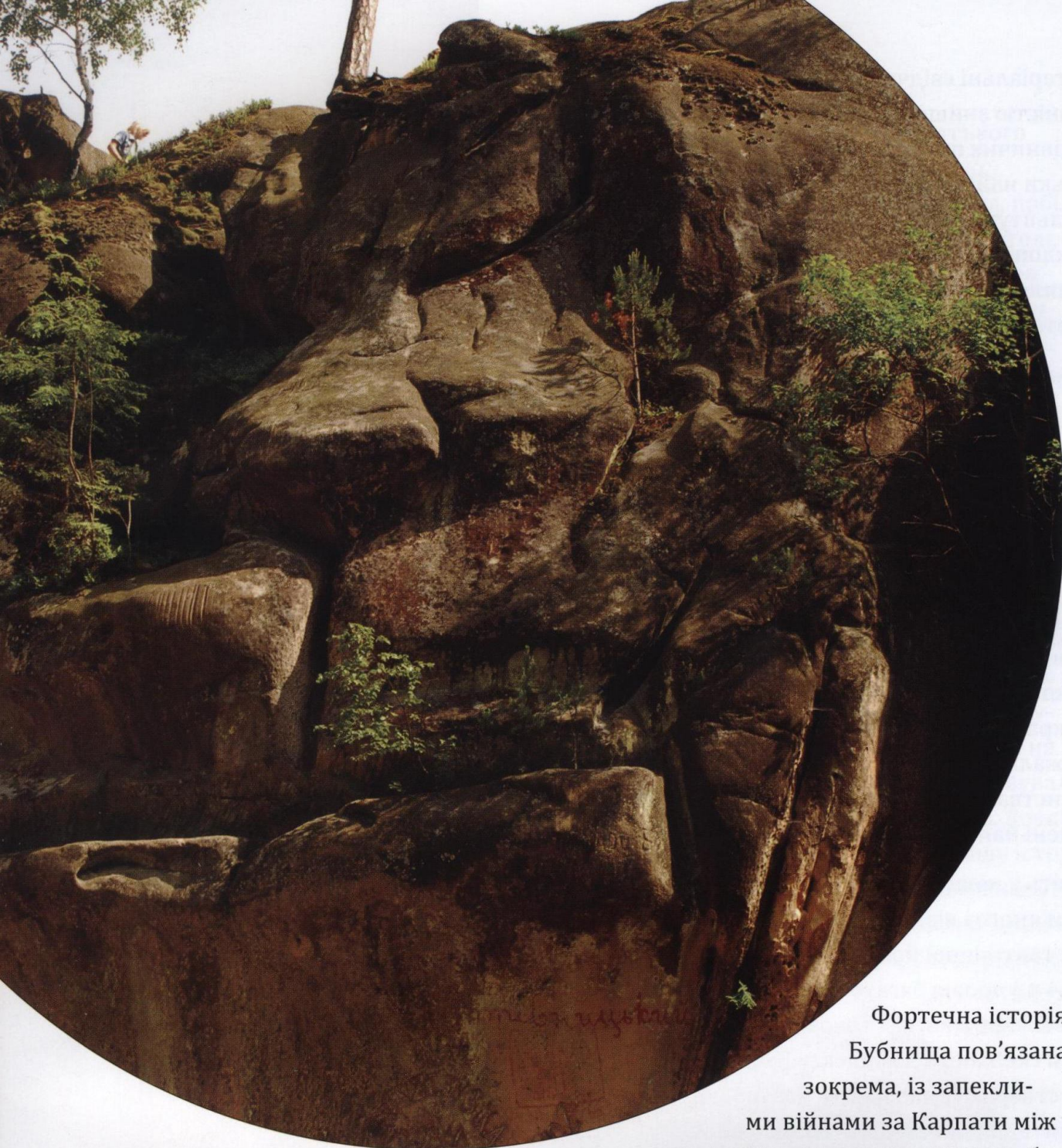
Навіть у наші часи існують ентузіасти «кам'яного» візіонерства. Відомий практик тантричної йоги Лодой Пехар (нар. 1954 р.) провів багато годин біля найбільш «критичних» точок енергетичного поля скельного комплексу Бубнища. Він стверджує, що навіть неглибокі медитації біля скель, особливо вночі, дозволяють провести попередню (абрисову) локальну реконструкцію системи вівтарів та шляхів для жрецьких процесій між скелями і каменями колишнього святилища. Місце головного вівтаря він визначив біля підніжжя Одинця (50-метрової скелі з південного заходу комплексу). Лодой Пехар стверджує, що в цьому місці жертви — не виключено, що й людські — приносилися століттями. Куди потім подівалися сліди офірувань? Стерлися часом? Були знищені християнськими ченцями? Невідомо.

г. Ігровець 1804 м н. м.
«Жертовний камінь»

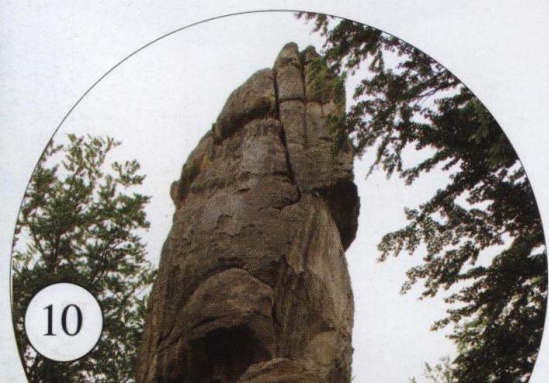

Так званий «карпатський
Сфінкс»

Штучно оброблена скеля, відома як «лев'яча голова». Вважається культовим елементом святилища I—II століть нашої ери

Скеля Одинець — одне з місць поклоніння Бубницького капища

Фортечна історія Бубнища пов'язана, зокрема, із запеклими війнами за Карпати між поляками-литовцями з одного боку

й угорцями з іншого у чотирнадцятому столітті. В Бубнищі та сусідньому Уричі угорці кілька десятиліть протистояли польським королям. Скельний комплекс у ті часи став могутньою фортецею. Сліди мурованих фортифікаційних об'єктів збереглися у печерах між монолітами «головного кола» скельного комплексу. В цій фортеці могло витримувати довгу облогу до півсотні оборонців, що в часи середньовіччя вважалося ознакою стратегічного пункту.

У XIX столітті Бубнище привернуло увагу дослідників давнини та містиків. У 1843 році австрійський ерцгерцог Альбрехт, в оточенні якого

історики числять видатних містиків свого часу, спеціально відвідав скелі Бубнища. За переказами, вельможного Габсбурґа супроводжував маг і візіонер Карло Селондо, за наказом якого були здійснені розкопи під каменем Малим Одинцем і звідти вивезені «кам'яні таблиці», вкриті загадковими письменами.

Народна містика пов'язує скелі з ім'ям **Олекси Довбуша**, який у легендах виступає не тільки в іпостасі карпатського Робіна Гуда, але й в якості могутнього чаклуна, здатного спілкуватися з правічними силами гір. Саме у Бубнищі він відновлює сили для боротьби зі шляхтою за допомогою гірської магії.

В наші часи Бубнище вважається одним з центрів паранормальної активності.

Терношорське святилище

Одне з найвідоміших місць сили Карпатського краю — давнє святилище Терношори поблизу присілка Безульки села Снідавки на Косівщині. На південному схилі гори Терношора, на природному восьмиметровому кам'яному крузі, утвореному двома велетенськими брилами, залишилися солярні символи, накреслені древніми жерцями. Круг «дивиться» на південь. Цілорічно на цей вітвар падають сонячні промені.

Експедиція, яка досліджувала Терношорське святилище у липні 2008 року, виявила декілька «ліній Сили», що зв'язують Кам'яний круг з верхніми брилами у нагромадженні каменів. На кінцях цих «ліній Сили» знаходяться так звані «чашні камені», котрі, судячи з усього, використовувалися язичницькими жерцями для офірувань сонячним божествам.

Давні римські хроніки, що оповідають про походи імператора Траяна проти даків, опосередковано підтверджують, що у добу царів Децебала і Буревіста (Буривеста, Боривія) — в кінці першого і в першій половині другого століть християнської ери — карпатські жрецькі колегії мали значний

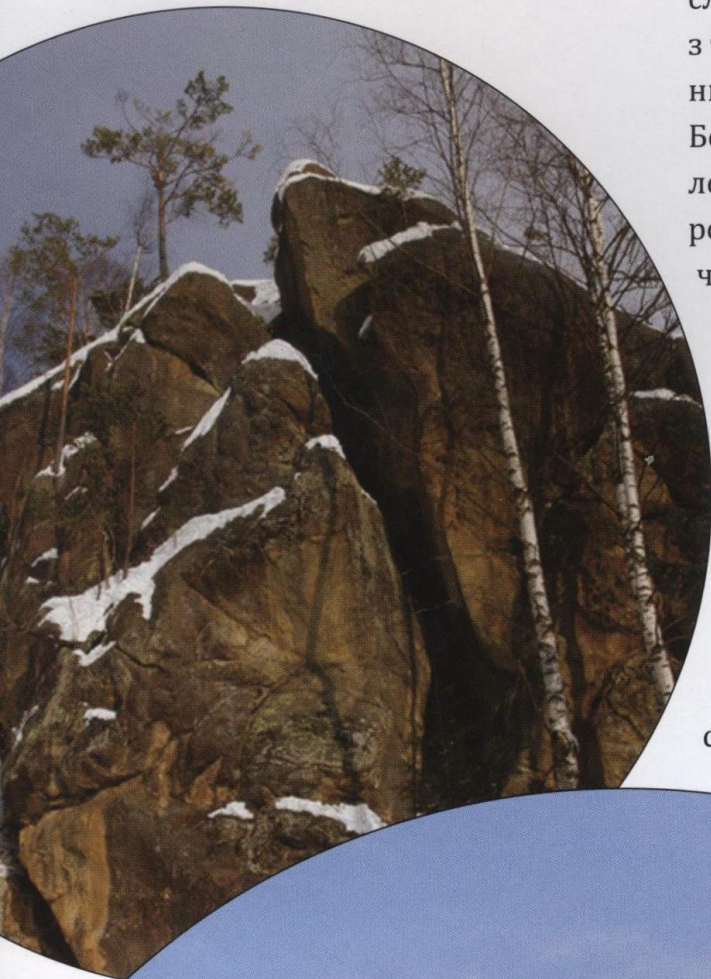

Олекса Довбуш (1700—1745) — провідник руху карпатських опришків, загоны якого налічували кілька десятків осіб і діяли на території Карпатського краю у 1738—1745 роках. Герой багатьох народних пісень і переказів

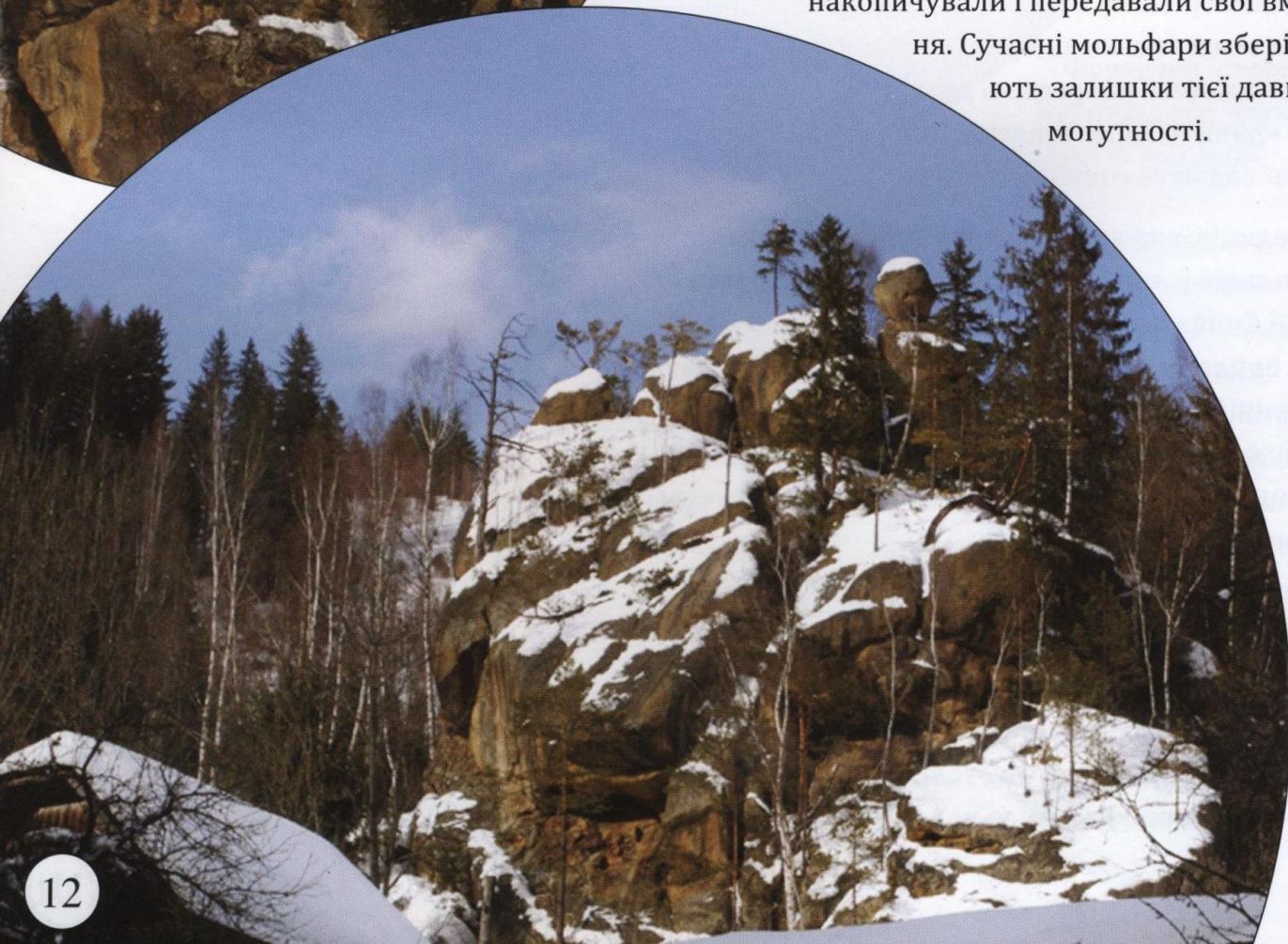
«Кам'яна баба урочище Терношори на Косівщині

Скелі комплексу Терношори — місце давніх культів язичників-горян

вплив на політику племенних вождів і царів теперішньої Трансильванії та в південних Придунайських землях. Судячи з усього, саме в ті буремні часи, коли Карпати стали місцем зіткнення політичних інтересів даків, фракійців, римлян, кельтів та язигів, жрецтво в гірських святилищах досягло апогею своєї могутності та заможності. Можливо, саме слуги Батька Сонця з Терношорів послали імператорові Траяну велетенського гриба з таємничими і загрозливими знаками, що про нього згадує у своїй хроніці Корнелій Тацит. Безумовно, у ті далекі часи мегалітичний комплекс на схилі гори Терношора справляв на стародавніх поган велике враження. Навіть тепер, через дві тисячі років, практикуючі містики свідчать про «сліди жрецької магії», що їх можна відчутися біля Кам'яного круга та біля Фалічного каменю, котрий можна побачити на північному боці комплексу. Для введення обраних у медитативний стан жерці цих ідолів, судячи з усього, використовували галюциногенні гриби (деякі різновиди карпатських мухоморів). Шаманські практики та телурична магія були могутніми засобами влади і пізнання в руках спадкових жерців, які з покоління у покоління накопичували і передавали свої вміння. Сучасні мольфари зберігають залишки тієї давньої могутності.

Камінь у Завоєлах

Село Космач на Косівщині є відомим осередком збереження найдавніших традицій Карпатської землі. Воно стоїть у мальовничій долині, оточене горами. Поряд — майже півторакілометрове громаддя Грегіта і Лисини. З тутешніх численних місць сили найвідоміше — Драконячий камінь, який ще називають Каменем Довбуша. Він знаходиться у присілку Завоєли, в долині річки Ставник.

З усіх карпатських культових каменів-вівтарів дохристиянської доби Драконячий камінь несе на собі найпомітніші сліди цілеспрямованої обробки. Сकेлю невідомі скульптори минулих епох обробили так, щоби вийшла «драконяча голова», яка підведена назустріч Батькові-Сонцю. Велетенська брила-голова звужується до шиї, що переходить у семиметрове «тіло». А нижче розташований співрозмірний «хвіст». На камені можна побачити також вторинні за значенням зооморфні зображення та петрогліфи.

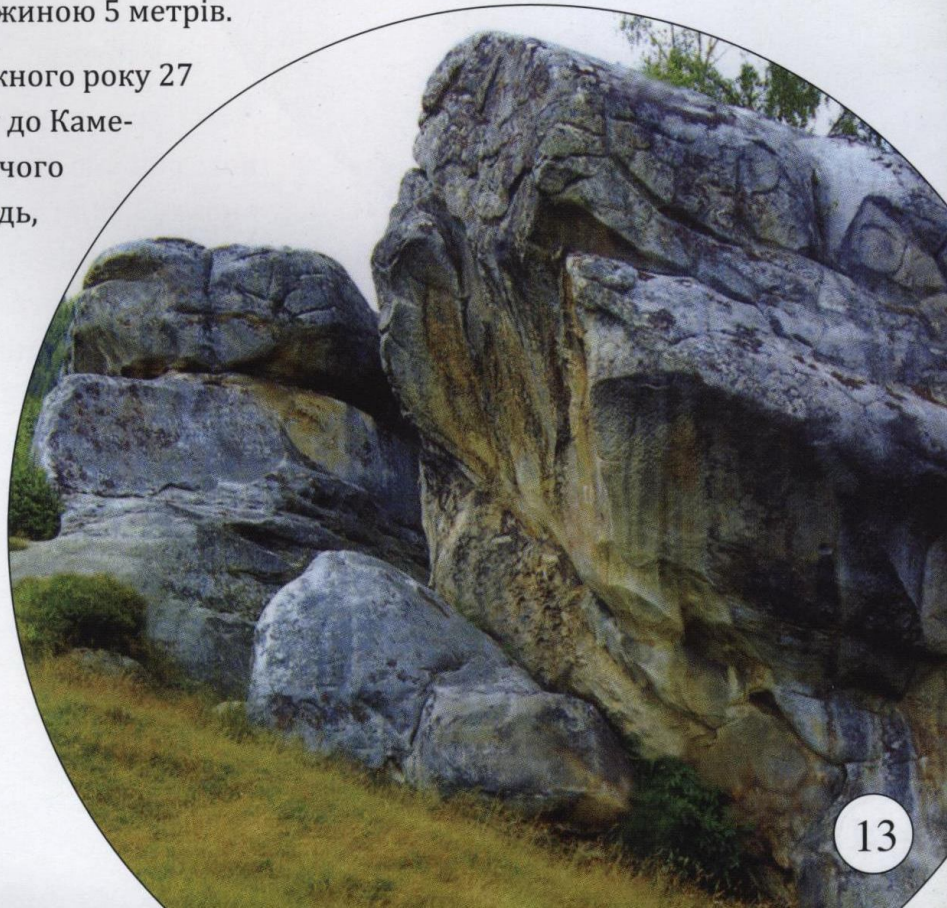
Дослідник карпатських мегалітів професор Микола Кугутяк у 2006 році виявив на північному боці Драконячого каменя сім дрібних зображень хтонічних зміїв (драконів). Кугутяк також вважає, що перед «пащею дракона» висічено зображення жертвеної тварини — брила довжиною 5 метрів.

Теперішні мешканці Космача кожного року 27 вересня здійснюють Хресну ходу до Каме-ня, а на Купала навколо Драконячого каменя збирається місцева молодь, котра у своїх співах, забавах і танцях стихійно наслідує язичницькі ігрища давніх предків космачан. Місце сили притягує до себе туристів і практикуючих містиків. За свідченнями останніх, медитації, здійснені біля Драконячого каменя, супроводжуються особливими відчуттями.

Сакральні символи на карпатських мегалітах

Камінь в Завоєлах (один з «каменів Довбуша») — об'єкт паломництва язичників і християн на День літнього Сонцестояння (Святого Івана)

Писаний камінь

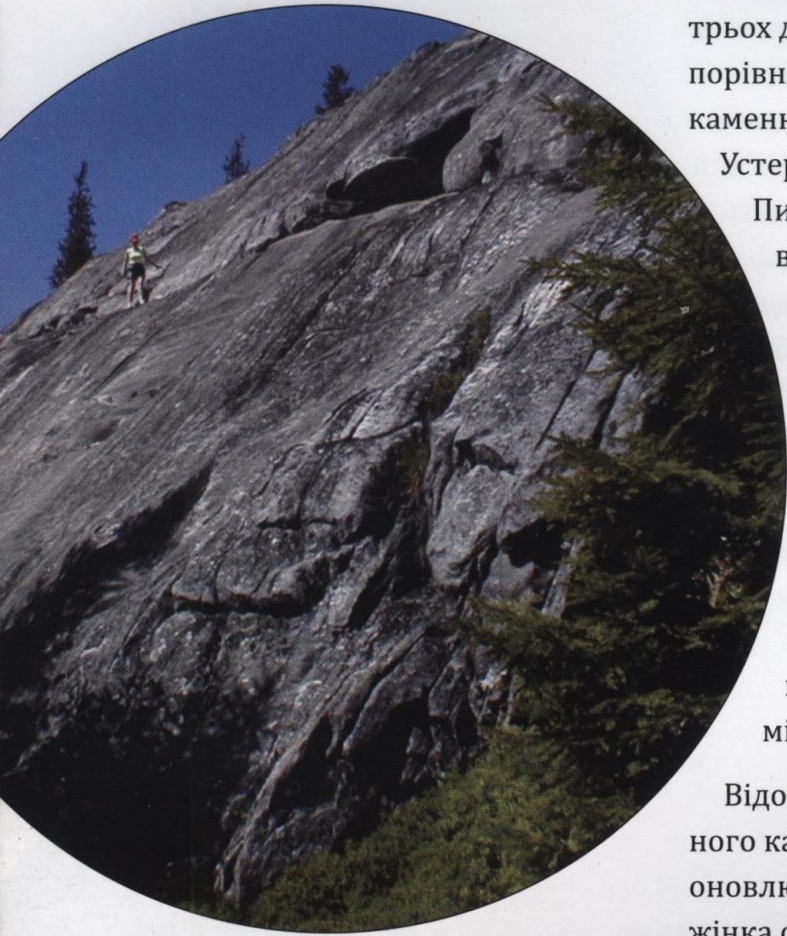
З давніх часів «місця Сили» впізнавали за видатними природними об'єктами, котрими ці місця «марковані». Часто «маркерами» слугують величезні брили каміння. Й це правило діє не тільки в Долині Смерті в Андах чи у кам'яних розсипах Сибірського нагір'я. Воно дійсне й для Карпатської метафізики.

На полонині Копілаж у Верховинському районі, на висоті 1221 метр над рівнем моря, знаходиться величезний Писаний камінь — брила довжиною 80 метрів. На поверхні висота брили зростає від трьох до двадцяти метрів. Цей район Карпат порівняно щільно заселений. Навколо Писаного каменю розташовані гуцульські села: Буковець, Устеріки, Верхній Ясенів, Черетів, Білоберізка.

Писаним камінь назвали через те, що його поверхню щільно вкривають написи, залишені відвідувачами цього місця сили. Є на ньому автографи невідомих людей і написи, залишені композиторами та літераторами.

Мешканці навколишніх сіл, яким випало століттями жити біля «маркера енергетичної брами», створили про «місце Сили» багато легенд і переказів. Деякі чудесні властивості Писаного каменю відомі дослідникам надприродних явищ та містикам.

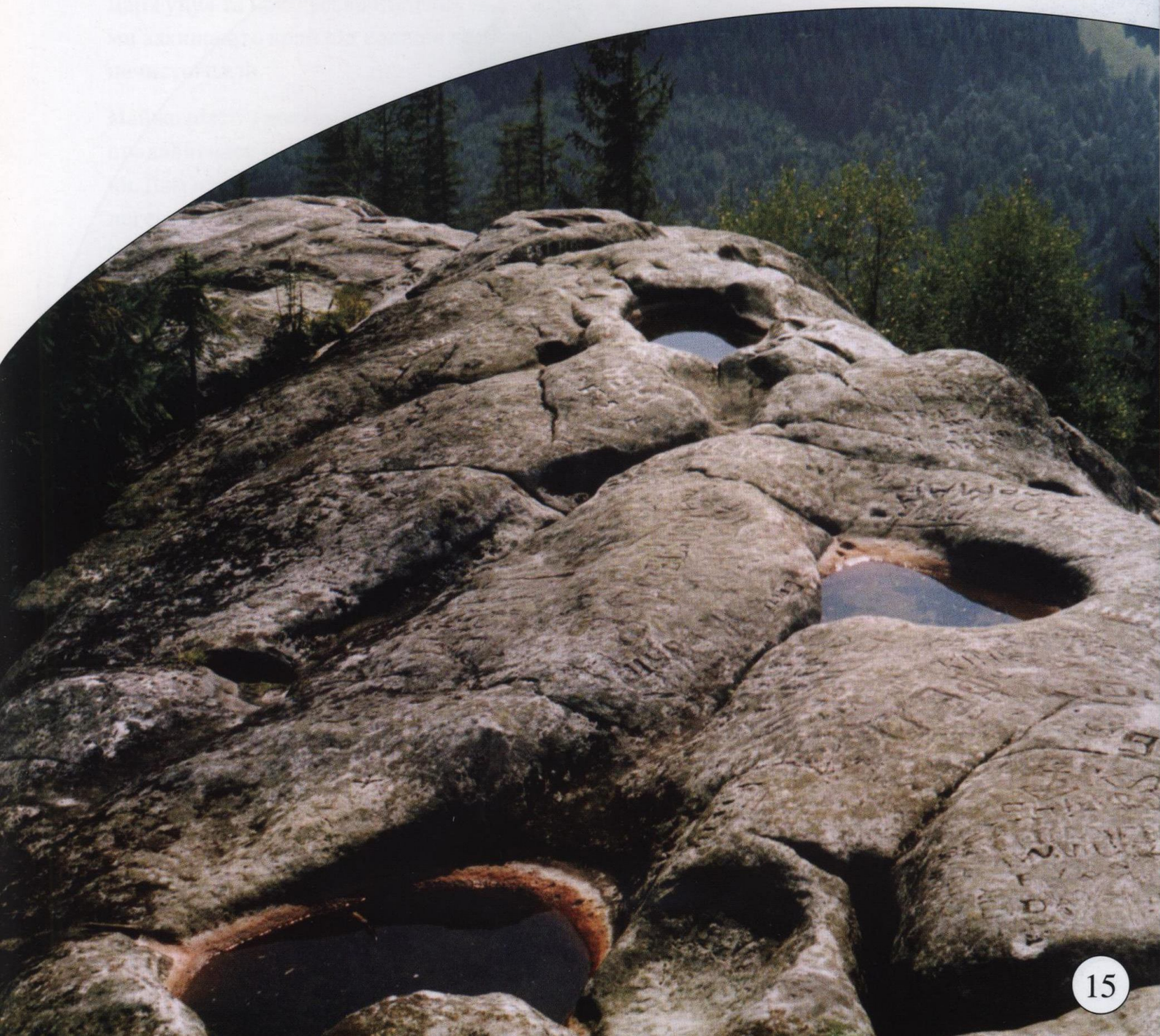
Відомо принаймні про три властивості Писаного каменю. Перша: камінь знімає депресію, оновлює сили людського організму. Друга: якщо жінка сім разів пройде через прохід, відомий як Ворота Писаного каменя, то позбудеться безплідності. Третя: камінь вперто оминають громовиці та нечиста сила. Тут панують надсвітлові космічні енергії, що їх величезна брила здатна акумулювати. У дні перших весняних громів до Писаного каменю йдуть паломники, які намагаються першими доторкнутися до брили і отримати часточку накопиченої нею за зиму енергії. Щодо природи цієї енергії, то тут містики сперечаються. Дехто пов'язує енергетичну сутність каменя із солярними містеріями.

Писаний камінь — один з найбільших монолітів Карпат, прадавнє місце поклоніння та ритуалів

У книзі Гроновиці Бердник «Знаки карпатської магії» читаємо: «Місцеві жителі переповідають: ще до сімнадцятого століття Писаний камінь був одним із ритуальних капищ язичників-сонцепоклонників. Сюди приходили ті, хто поклонявся сонцеві і вітру, землі та горам». Ще один цикл легенд Писаного каменя пов'язаний з постаттю опришка Олекси Довбуша. Одна з оповідок стверджує, що саме тут, біля каменя, Довбуш зустрів старого жерця, який зробив ватажка опришків невразливим для зброї. Радикальніша легенда переповідає, що Писаним каменем Довбуш завалив вхід до печери скарбів.

Ритуальні чаші на поверхні Писаного каменя. Тут жерці приносили ритуальні жертви давнім карпатським богам

Скарби Писаного каменя вважаються чи то заклятими, чи то завороженими. Можливо, під «скарбами» слід розуміти не матеріальні предмети, а скупчення тої-таки парасольярної енергії. Особливими якостями також відзначається вода із заглибин на поверхні брили. Ці заглибини називають «слідами лелетів». З «води лелетів» маги виробляють природний афродізіак, механізм дії якого на статеву функцію поки що не розшифровано хіміками. Й це також таємничий скарб Писаного.

Писаний камінь

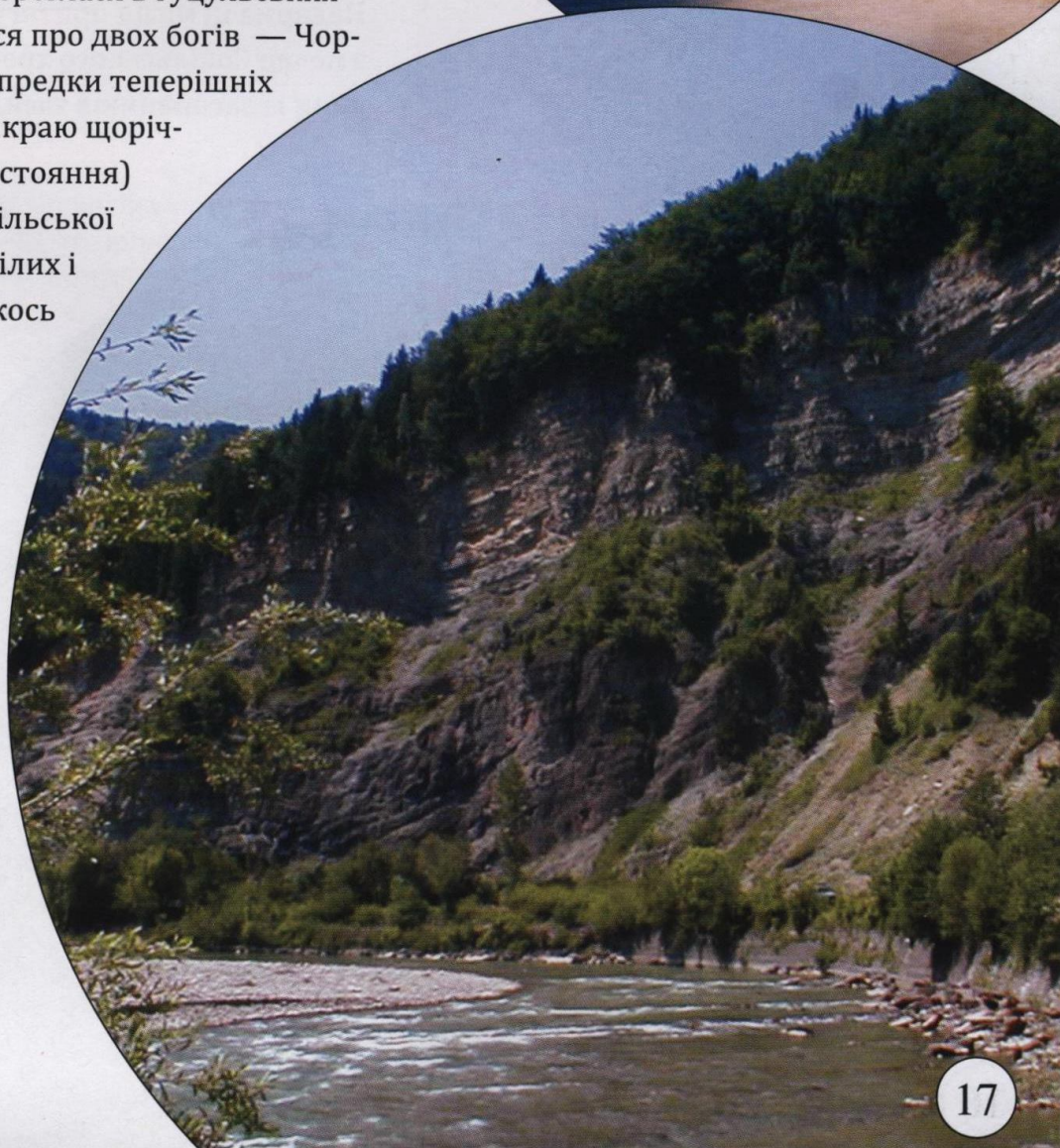
Сокільська скеля

Над дорогою між селами Тюдів і Великий Рожин нависає велетенська скеля. Прямовисне урвище заввишки у чверть кілометра увінчує буково-ялицева лісова корона. Предки теперішніх гуцулів населяли Сокільську (Тюдівську) скелю різноманітними персонажами карпатського язичницького пантеону. Вже одне це свідчить про цю скелю як про «місце Сили».

Мілітарна легенда стверджує, що під скелею було знищене татарське військо. На згадку про цю подію потік, що омиває підніжжя Сокільської скелі, називають Татарським або Кривавим. Легенда ніби підтверджує рольовий знак тутешнього феномену — захисний. Божества Сокільської скелі — Цар Гуцул та Сокільська Княгиня — за переказами захищають край від нападів ворогів — зайд та нечистої сили.

Майже ніхто з дослідників не сумнівається, що в прадавні часи на скелі стояли вівтарі і жертovníки. Пам'ять про ті часи збереглася в гуцульських легендах. Там оповідається про двох богів — Чорнобога та Білобога, яким предки теперішніх населенців Карпатського краю щорічно (в день літнього сонцестояння) приносили на вівтарі Сокільської скелі офіру: дванадцять білих і дванадцять чорних кіз. Якось Білобог з Чорнобогом посварилися (одному з них здалося, що його жертovníкі кози миршавиші за кіз бога-брата). У «діалектичну» біло-чорну суперечку втрутився Цар Гуцул. А дарма. Роззлючені боги ув'язнили Царя Гуцула в надрах гори.

Сокільська скеля — твердиня карпатського язичницького пантеону

Звільнити Царя Гуцула та його гвардію, ув'язнену разом із ватажком, може лише виконання особливого містичного ритуалу. Боги (або ті, хто проти них повстане) мають випустити 4900 соколів, котрі повинні семикратно облетіти Сокільську скелю. А поки Цар Гуцул залишається ув'язненим, на вершині скелі чатує Сокільська Княгиня. Її чари небезпечні для мандрівників. Кажуть, що вона насилає сон та забуття на водіїв автівок, що їдуть гірською дорогою.

Це ще одне свідчення про особливості Сокільського «місця Сили». Як і в багатьох місцях-оберегах, його енергії спонукають до примирення з власною присутністю у світі. На Сокільському хребті багато місць з дивною енергетикою. На Яворівському камені (Свинячому Гуці) можна побачити сакральні знаки, з Татарським каменем пов'язана чергова легенда скарбів. А на горі Тирча знаходиться потужне місце сили, розташоване між так званими Лесівськими каменями. Там також знайдені петрогліфи древніх карпатців.

Недарма ці місця притягували містиків. В одній з печер Сокільського хребта медитував Бешт — один із засновників хасидизму.

Танасків камінь на Сокільському хребті — потужне аномальне місце витоку геомагнітних енергій

Гарбузівські камені

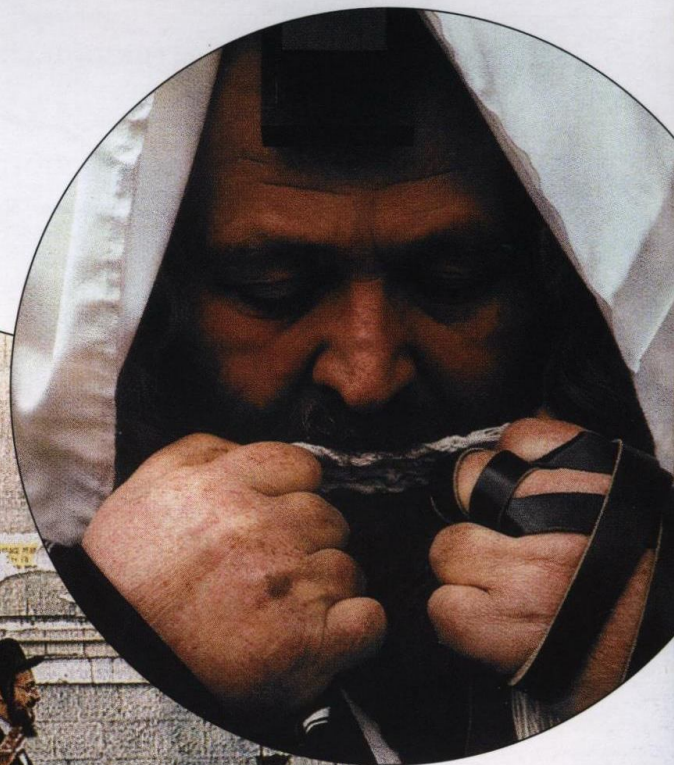
Одною з найвизначніших пам'яток Сокільського хребта є так зване Гарбузівське каміння. На великому скельному плато, серед високих дерев, знаходиться група брил-монолітів, які несуть на собі сліди обробки. Серед брил особливу увагу привертають сім монолітів, на яких можна бачити геометричні фігури, зображення птахів, людей і складних знаків.

За чотири метри від найвищої скелі розташований камінь еліпсоїдної форми. На його південно-західній стороні можна побачити висічене кругле людське обличчя (або маску) діаметром 20 сантиметрів. На тому ж камені невідомі майстри висікли геометричні фігури і знаки-петрогліфи. Дослідники вважають, що тут було одне з святилиць жерців гето-фракійської епохи. Не виключено, що знаки на каменях свідчать про розвинуту в минулому Карпат культуру астрономічних спостережень.

Бешт. Близько 1730 року у Карпати з подільського містечка Окуп прийшов цадик Ізраель бен Єлізер — один із засновників нового вчення хасидизму, відомий також як Баал Шем Тов (Бешт). Десять років він жив відлюдником, молився і медитував у Карпатських горах недалеко від міста Косова.

Є легенда, що кожної ночі Бешт «ходив» до Єрусалиму таємним «тунелем». Можливо, в цій легенді міститься згадка про таємничу «браму світів» або «фіртку на той світ» на хребті Синиці. За переказами, до Бешта приходив Довбуш і вони розмовляли про таємні речі. Кажуть, що після тої розмови Довбуш заборонив опришкам кривдити іудеїв.

Хасиди — єврейські містики. У XVIII—XX ст. Прикарпаття було центром хасидизму

Мегаліти і святилища:

Томашівці — печерне святилище.

Бубнище — скельний комплекс, язичницьке святилище.

Сокільський хребет — комплекс святилищ і мегалітів.

Терношори — скельний мегалітичний комплекс.

Камінь у Завоєлах — древній язичницький вівтар.

Писаний камінь — культовий мегаліт, місце паломництва і зцілень.

Шпиці — язичницький вівтар на скелях, святилище давніх жерців.

Розділ 2

Місця сили

Назвою «місце Сили» можна об'єднати дуже різні за топографією і природою об'єкти, через які в наш світ приходять таємничі могутня Сила Землі.

Карпатський край багатий на такі феноменальні місця — їх налічується декілька десятків і не всі з них відомі. Сучасна наука дає кожному з цих феноменів певне матеріалістичне пояснення. Або ж не дає жодного. Але навколо «місць Сили» віддавна жили люди. Вони по-своєму «прокоментували» властивості цих об'єктів. І ми зробили би помилку, якби зігнорували цю тисячолітню мудрість, яка часто-густо є глибшою за пізнання фізиків, хіміків і геологів.

Чорна Гора (Піп Іван)

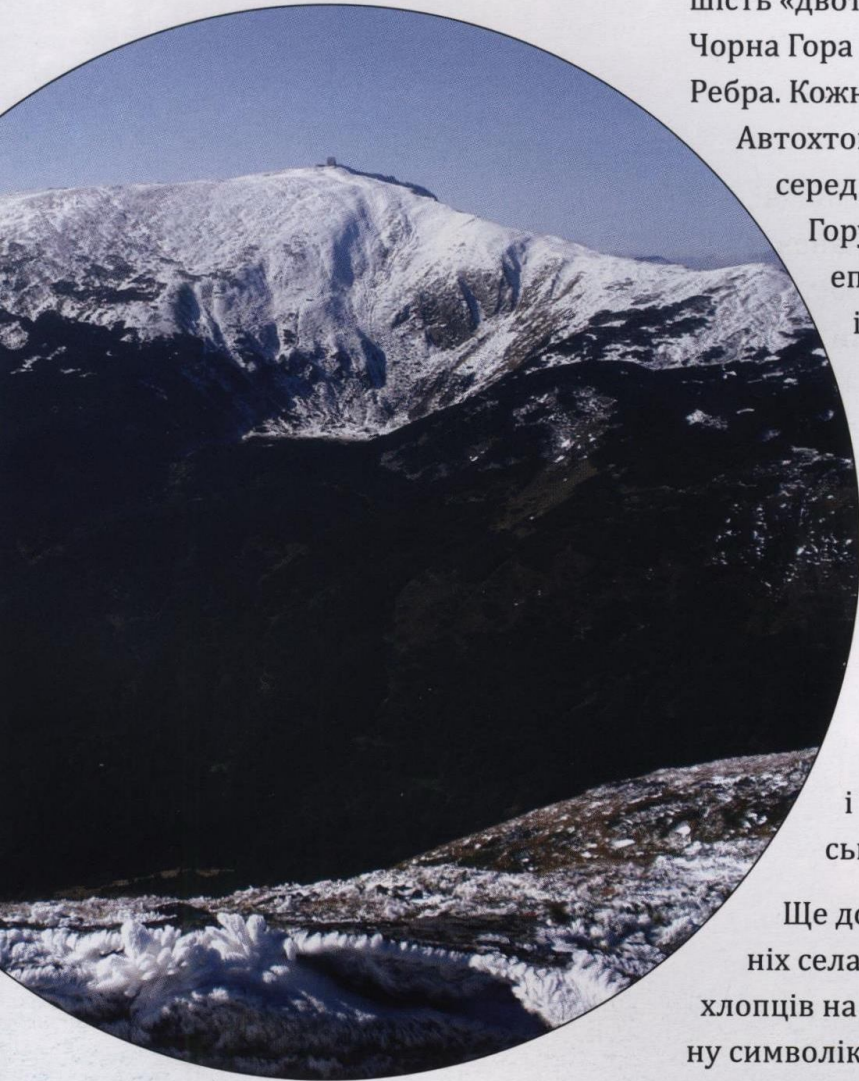
Вздовж Чорногірського хребта, як вважають послідовники відомого геофізика Ніколая Гумільова, проходить виразна геоелектромагнітна лінія, що перетворює цей природний об'єкт в унікальний концентратор геомантичної Сили. Це найвищий хребет українських Карпат, який увінчують шість «двотисячників»: Говерла, Бребенескул, Чорна Гора (Піп Іван), Петрос, Гутин-Томнатик, Ребра. Кожна з цих вершин має свою легенду.

Автохтони-гуцули з давніх часів виділяють серед карпатських велетнів-гір саме Чорну Гору, з якою пов'язано безліч переказів і епічних мотивів. В них живе пам'ять про існування на Чорній Горі прадавнього язичницького культового центру.

Ще за часів гето-фракійського царства Чорна Гора була місцем паломництва сповідників індоєвропейського культу бога Тангри, відомого також як бога-творця з двома обличчями. В карпатських легендах ця двоїстість Тангри відобразилася в історії про космічну битву Білобога і Чорнобога — персоніфікацій вселенських Сил Добра і Зла.

Ще дотепер в селі Дземброя і у навколишніх селах існує звичай посвяти семирічних хлопців на Чорній Горі. Цей ритуал має захисну символіку. В давні часи вважалося, що саме на Чорній Горі верховне божество бере під свій захист молодих жерців. Гуцульська назва гори — Попіван — пов'язана, як подекують старі люди, з тим, що під час священного самозаглиблення жерців вони чули голоси предків і богів, які «попівали» (наспівували) через вітер.

В 1938 році на горі було збудовано одну з кращих В Європі метеоастрономічну обсерваторію, за допомогою якої поляки контролювали повітряний простір на кордонах з Румунією і Чехословаччиною. Ця циклопічна споруда була збудована якраз на місці давньоязичницького скельного жертovníка. Кажуть, що скеля над жертovníком мала пі-

Наймістичніша для горян-гуцулів Чорна Гора (Попіван або Піп Іван)

рамідальну форму і використовувалася волхвами для астрономічних і календарних спостережень. Руїни обсерваторії часто і зараз відвідують мольфарі і самодіяльні метафізики, котрі стверджують, що й в наші часи це «місце Сили» дає обраним потужний енергетичний заряд.

В день літнього сонцестояння (на Івана Купала) місцеві горяни традиційно відвідують священну гору своїх предків. Вважається, що трави, зібрані на схилах гори у цей день, мають надприродні лікувальні та містичні властивості.

Деякі ентузіасти карпатської магії переконані, що існує закритий для непосвячених клановий **ковен** жерців-гуцулів (так званих «непростих»). В них, буцімто, є інформація, що ритуали посвяти у повноважні адепти також пов'язані саме з містеріями Чорної Гори. У передсвітанковий час у визначені дні «непрості» піднімаються на гору і при сході Батька-Сонця (білого обличчя Тангри-Громовика) співають гімни та виконують містичні обряди посвяти в адепти-«непрості».

Ковен — жрецька колегія у волхвів арійської традиції

Руїни польської обсерваторії на Чорній Горі, збудованої на місці жертовника древнього капища

Око Несамовитого

Священні озера є у багатьох народів. Духом озер приносили жертви кельти і римляни, арії і хінду. Дзеркальна поверхня озера в сакральних традиціях трактувалась як «двері в Небо». Гірські озера, фізично наближені до неба, викликали у язичників особливе благоговіння.

На схилі гори Туркул, однієї з вершин Чорногірського хребта, на висоті майже 1750 метрів, дощі, талий сніг та підземні води утворили невелике озеро. Гуцули з навколишніх гірських сіл називають його Несамовитим. Кажуть, що у чашеподібному льодовиковому цирку, на дні якого застигло синє дзеркало Несамовитого, народжуються гради, грози і сильні вітри, котрі налітають на сусідні поля і пасовиська, б'ють дахи в Дземброні і Кривопіллі, збивають з ніг мандрівників, приносять на розігріту літньою спекою землю цупкий холод потойбіччя.

З давних-давен Несамовите вважалося «місцем Сили». Саме туди, за повір'ями горян, після смерті мандрували душі грішників. Там, кажуть, є брама до царства небесного Громового царя, якого дослідники євразійських релігій ототожнюють з грізним і милостивим Небесним Отцем Тангрою давніх індоєвропейців. Ще у XIX столітті склалися легенди про примарний палац, який виникає на березі Несамовитого. В ніч повного Місяця не вдалий мандрівник може потрапити до того палацу

Озеро Несамовите притягує до себе сакральні енергії

і побачити там Володаря Темряви, його слуг і підвладних йому грішників, що збирають з поверхні озера лід — заготовляють кригу для нищівних літніх градусів.

Ще з 70-х років Несамовите стало місцем паломництва для містиків, які намагалися знайти там джерела сили. Алтайський шаман Молго Геше Кондратьєв (1921—1998) визначив, що енергії гірських духів «шан па ку» біля Алтайських гірських капищ, присвячених Білому втіленню богині Тари, майже тотожні з тими енергіями, які він і його учні відчули і використали, проводячи нічні ритуали біля берегів Несамовитого. Не виключено, що у випадку з Несамовитим ми маємо справу з природним тантричним святилищем, найзахіднішим з ланцюга подібних центрів Сили. Ланцюга, що простягнувся від Тибету до Карпат через індоєвропейські правівтарі Південного Уралу, Саркелу і Хортиці.

Попри невеликі розміри озера (довжина 88 метрів, ширина 45, глибина — півтора метри), воно має свої природні таємниці. Кажуть, що в центрі Несамовитого є глибинний вирій — Око, яке сполучено з доісторичним підземним морем, котре, нібито, все ще існує у базальтовому серці Карпатських гір. Гуцули мають оповідки про персні, котрі були ненавмисно втоплені у колодязях за десятки кілометрів від озера, а потім знайшлися на його кам'яних берегах. Містики вважають Око Несамовитого не тільки природним об'єктом, а ще й астральною аномалією, яка допомагає майстрам медитації подорожувати крізь часи та виміри. Так це чи не так, кожний може переконатися сам, відвідавши таємничу святиню Карпат.

Вигляд з гори Туркул на озеро Несамовите

Природне диво. Таємниці Дністровського каньйону

Данайстр, Істр, Данастріс — ріка, відома географам з часів фараонів. Мешканці Середземномор'я вважали, що на берегах Дністра живуть могутні маги і волхви, здатні мандрувати крізь час.

Дністровський каньйон простягнувся на десятки кілометрів — від гирла Золотої Липи до гирла Збруча. Звивиста стрічка **Дністра** розмежовує тут землі двох українських етногеографічних масивів — Покуття і Поділля. З найдавніших часів тут селилися люди. «Місце Сили» у Дністровському каньйоні так багато, що метафізики говорять про ціле «Придністровське Плато Сили», на якому можна знайти і мегалітичні комплекси часів енеоліту, і печери середньовічних містиків, і таємничі солярні святилища у гротах.

Навіть невтаємничена людина відчуває особливу енергетику Плато Сили. В сонячні дні на Вершині літа (від Купала до дня Св. Петра і Павла) у каньйоні виникають «стовпи Сили» — своєрідні трансцендентні енергетичні канали, через які жерці минулого і дослідники наших часів отримували та отримують інформативні «гіперфрейми» з глибин всесвіту. Сонячні містерії каньйону і прилеглого Плато Сили відображені у Знаці Свастики в печерному храмі біля села Стінка, у святилищі Турецька Криниця, у неолітичних пірамідах Червонограду, в мегалітах урочища «Гринчук».

Більшість з цих об'єктів ще чекає на своїх дослідників.

Дністровський каньйон — місце чисельних скельних монастирів, гротів та печер відлюдників та містиків

Печери

У твердих вапняках, з яких складено береги Дністра, багато природних і штучних печер. Ще у часи палеоліту ці печери рятували від негоди і хижих звірів перших праєвропейців. Деякі з них в пізніші часи були перетворені на солярні святилища. Після прийняття християнства у печерах селилися ченці-пустельники. У всі епохи ці «місця Сили» притягували до себе людей з розвиненою містичною інтуїцією.

Декілька таких печер знаходяться в околицях села Одаїв. Це — «Грот Монаха» та Думчина печера. Перша з них розташована на північний захід від Одаїва (близько 2 км), друга — за півкілометра від хутора Думка. Грот Монаха було вирубано у сімнадцятому столітті невідомими пустельниками. Думчина печера — свідок набагато давніших часів. У цій великій природній печері знайдені предмети, які характерні для побуту часів палеоліту. Можливо, саме в Думчиній печері жила і народжувала дітей одна із Сімох Праматерів європейців, що про них говорять палеогенетики з наукової школи Брайана Сайкса. Можливо, нею була жінка, яку палеогенетики умовно називають «Праматінкою Оленою», і нащадками якої є приблизно 40% сучасних мешканців Європи (так звана «мітохондріальна послідовність Н»).

В урочищі Городище археологи досліджують печеру Дальню, артефакти якої датуються періодом раннього заліза (скіфською добою). Поряд знаходяться печери Стрімка і Вертикальна, які також входять до Одаївського печерного комплексу. Найцікавішою з тутешніх печер вважається Затишна — вертикальна шахта глибиною 5 метрів, від якої йде вузький восьмиметровий лаз, що впирається в урвище. За урвищем — зал, у якому знайдено поховання III тисячоліття до нашої ери та залишки ритуального знаряддя. Сучасні містики вважають цей зал одним з наймогутніших місць сили на території України. За деякими даними, жертвоприношення та шаманські ритуали у цьому залі відбувалися тисячоліттями. Недалеко від печери археологи знайшли поселення, яке з

Печери Дністровського каньйону

перервами існувало 31 тисячу років — від часів палеоліту до Фракійсько-кельтської доби.

Ще одна Печера Монаха знаходиться біля села Летяче (Тернопільщина). Печера використовувалася у язичницькі часи як солярне святилище.

Мегалітична метрополія

Найграндіозніший мегалітичний комплекс Придністровського Плато Сили знаходиться в урочищах «Вінниця» та «Гринчук» біля села Комарів на Буковині. В скелі Хрестище знайдено язичницький жертovníк (грот Турецька Хата). Поряд — коло з мегалітів типу кромлехів. Збереглася алея з кам'яних плит. Можливо, ця алея доходила до Дністра і нею верховні жерці сходили до кораблів.

На горі Веприк археологи знайшли залишки вирубаного в скелі антропоморфного ідола заввишки приблизно 6 метрів. Землетруси зруйнували цю грандіозну скульптуру, але її фрагменти й досі лежать на схилах Веприка. Не виключено, що разом з Тернишорськими святилищами і святилищем у Бубнищі мегалітичний комплекс біля Комарова

складав легендарну Карпатську Жрецьку

Ієрархію, містична влада якої тримала в покорі племена варварської Європи у першому тисячолітті до нашої ери та в ранньокняжу добу.

Комарівський мегалітичний комплекс — давній центр карпатського жрецтва

Чортова гора

Неподалік Рогатина височіє над навколишніми полями і селами гора, названа місцевими людьми Чортовою. Таємничим є походження назви Чортової гори. Народна легенда розповідає, що чорти зненавиділи чудове місто Рогатин, багате своїми прекрасними храмами. Тож захотіли знищити його, засипавши землю. Величезна кількість нечисті вирвала із земної поверхні гору біля села Лопушня, залишивши там велику яму, і понесла на Рогатин. Та вдосвіта чортівня, злякавшись світла, кинула гору додолу. З того часу Чортова гора має недобру славу. На думку деяких науковців, на цій горі у давні часи було язичницьке святилище. Тут волхви-жерці проводили містичні обряди, а місцеві жителі поклонялись духам і божествам дохристиянських часів.

Тепер Чортова гора є ботанічним заповідником, де зростають рідкісні види флори: горицвіт, морена рожева, змієголовник і рослина, яку в народі називають «Божим тілом». Гора має досить потужне біоенергетичне поле і ховає в собі ще багато нерозгаданих таємниць. У 2003 році відомий краснопольський містик Торгулов здійснив біогеомантичне дослідження Чортової гори, зустрівши там, за його словами, джерела астральної активності, пов'язаної з медитативною та ритуальною діяльністю могутніх жерців давнини. Ця активність й досі сприяє сучасним ентузіастам мандрівок через «браму світів» до інших вимірів реальності.

Чортова гора поблизу Рогатина — відоме місце як «відьмацьких ритуалів», так і астральної активності

Циганський горб

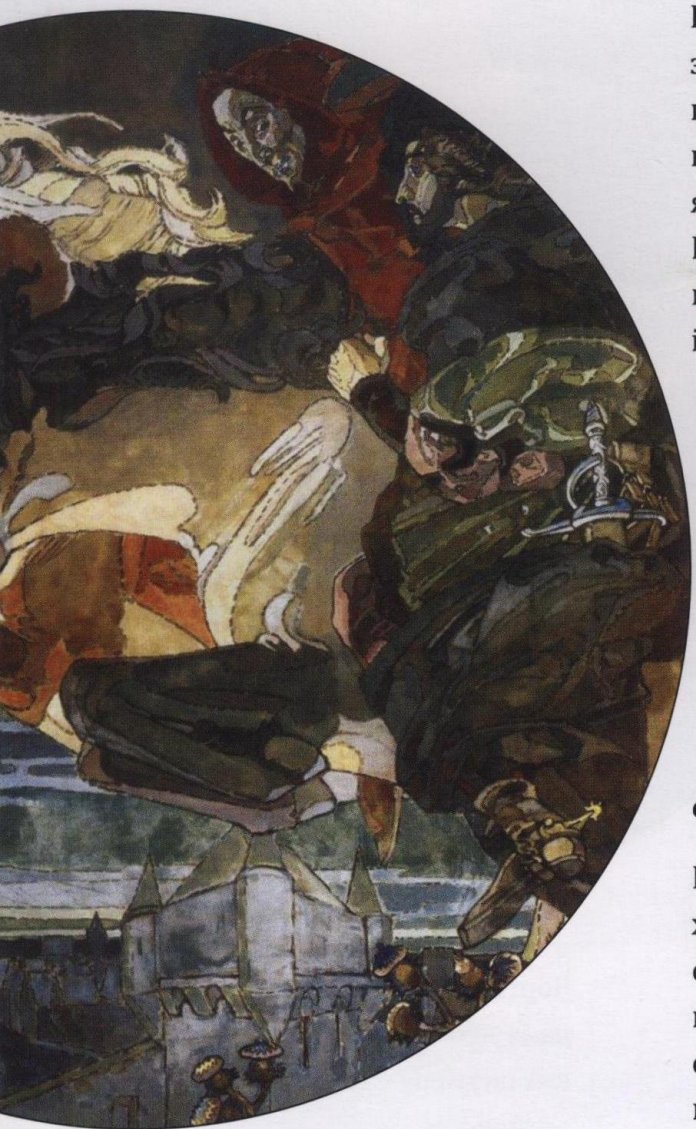
В селі Коршів, що на Коломийщині, знаходиться знане з давніх часів «місце Сили». Відоме воно під назвою Циганського горба. Існує переказ, що на цьому місці у прадавні часи здійснювались язичницькі ритуали. Деякі краєзнавці пов'язують Циганський горб з історією роду шляхтичів Войнаровських, серед яких, подекуди, були містики і масони.

На початку ХХІ століття це «місце Сили» знайшло свого хранителя і популяризатора — письменника Ярослава Ясінського, уродженця села Коршів. За його ініціативою на Циганському горбі, починаючи з 2002 року, проводяться поетично-мистецькі містерії з участю місцевих і приїжджих поетів, художників, співаків і метафізиків.

Фіртка на той світ

Біля села Бережниця Верховинського району на хребті Синиці є місце, яке з давніх-давен вважається межею світів, проходом, через який людина може, за певних обставин, потрапити до іншого світу. З цим місцем пов'язано безліч легенд і переказів. На сусідній горі Довбушанці, за тими легендами, знаходилося зимовище опришків Довбуша, там, «під буком» у «Довбушевих коморах» й досі, кажуть, неторканими лежать неймовірні скарби, залишені з награбованого впродовж десятиліть хлопцями Олекси, Пелеха та Марусяка. За легендами, Довбуш наказав у печері-«коморі» спорудити золотий стовп, що сяяв «на всі Карпати».

Так воно чи не так, невідомо й досі, але саму «фіртку на той світ» — прохід в кам'яній стіні на Синицях — у 80-х роках досліджували новосибірські ентузіасти-аномальники з групи Вартана Мірзояна. Вони виходили з того, що ця «фіртка» при певних обставинах (у певний період року або в певний день) може правити за портал між різновимірними просторовими компендіумами. Місцеві кажуть, що час від часу Синиці огортає дивний туман, в якому відбуваються неояснені речі. Люди, що пройшли через той туман, рап-

том опинялися за кілька кілометрів від «фіртки», «блудили», як кажуть гуцули. Дехто навіть стверджує, що до «фіртки» проти ночі приходять незнані нетутешні люди і не повертаються назад. Прилади дослідників-фізиків з групи Мірзояна зафіксували аномальні сплески електромагнітної активності в районі Довбушанки, не пов'язані з атмосферними явищами.

Є дані, що у 1942 році лідери Третього рейху організували експедицію до **порталу** на Синицях. Експедицію вів тренер з технік виживання школи абверу з Микуличина (біля Яремчі). Окрім альпіністів-есесівців зі спецпідрозділу, що перебував під особистим патронатом рейхсфюрера Гімлера, до «фіртки» відправились тибетські жреці релігії бон, що з 1939 року знаходилися у Німеччині і консультували Гітлера і Гімлера з окультних питань. Вони дві доби перебували біля порталу. Деякі дослідники містичних практик нацистів вважають, що для відкриття порталу могли бути принесені ритуальні людські жертви. Тим більше, що «матеріалу» — військовополонених та мешканців гетто — для ритуалів у гітлерівців було більш ніж достатньо.

Історики стверджують, що наявність в Карпатах «міжвимірного порталу» була відома з давніх часів. Фракійська традиція зберегла оповідь про героя-мандрівника Зарпата, що потрапив до світу мертвих через «браму світів» у північних горах. А саме Карпати були північним кордоном давньої Фракії періоду її розквіту. У легенді про Зарпата цього фракійського героя до «брами світів» провела жриця з гірського роду Ергіутів (Беркутів?), яка потім стала його дружиною і матір'ю легендарного засновника одного з фракійських царських домів Кетта. У греко-фракійському світі другим таким «порталом» вважалося жерло вулкана Етни, на Сицилії, а третім — печера-провал в теперішній Каталонії. Варто звернути увагу на те, що і в легенді про каталонський «портал» фігурує сяючий золотом стовп. Можливо, через цей образ люди давнини передали нам інформацію про важливу частину, або про певний спосіб дії «порталу».

Портали — особливі місця, де межа між світом (вимірами) з незрозумілих причин є послабленою, «відкритою». Метафізичне явище «порталу» стало популярним завдяки фантастичним романам і фільмам, де портали («зоряні брами») слугують місцями переходу між реальностями або гіперпросторовими транспортними засобами. В різних містичних системах порталами називають різні прояви «послаблення межі». Найчастіше під порталом розуміють такі «місця Сили», де потоки енергій мають темпоральні властивості «зміщення часопростору».

Жрецька колегія

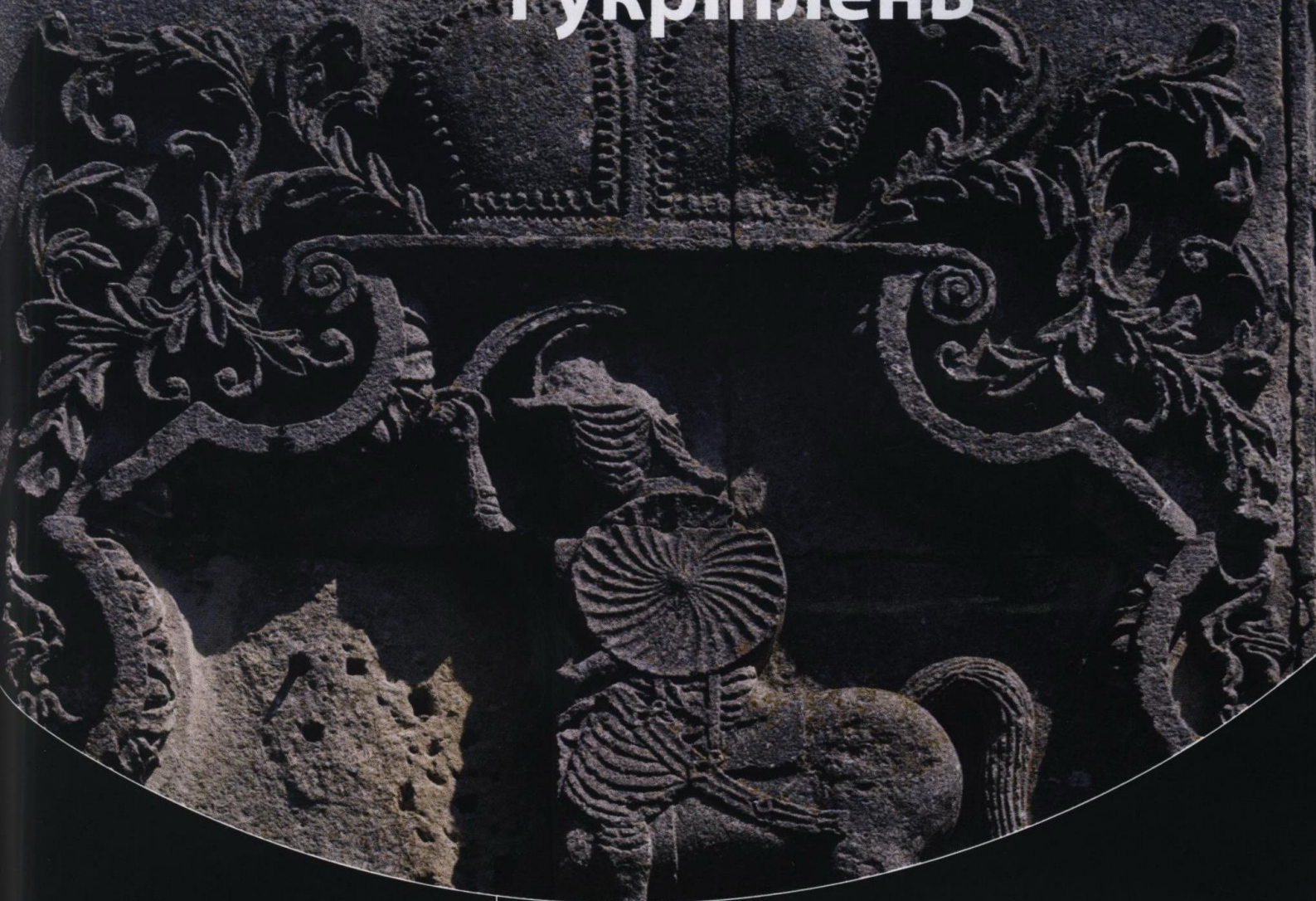
Місця Сили:

- Чортова гора — місце культових зібрань жрецьких колегій.
- «Скала» (гора Високий Замок) — «місце Сили».
- Жалиборський Монаховець — священна гора Опільського краю.
- Томашівські печери — язичницьке святилище.
- Темирівці — місце древнього святилища.
- Межигірці (Божий Тік) — скельне святилище і монастир християнської доби.
- Одаїв — печерний комплекс.
- Стінка — прадавній грот культового призначення.
- Монастирок — печерне святилище і монастир християнської доби.
- Гора Монастир (Старий Мізунь) — древній монастир на «місці Сили».
- Гора Ігровець — місце ігрищ бісівських сил.
- Сивуля — «місце Сили» в Горганах.
- Манявський Скит і Блаженний камінь — сакральний центр Прикапатського краю, місце паломництва і зцілень.
- Старуня — палеолітичне святилище.
- Печера і Камінь Довбуша.
- Воскресинецька гора — центр геомантичної аномалії, «місце Сили».
- Лисина Космацька — місце ігрищ нечистої сили, легендарний сакральний центр гірських поган.
- Гора Грег'їт — «місце Сили».
- Говерла — «місце Сили».
- Озеро Несамовите — легендарне місце появи трансцендентних енергій.
- Чорна Гора — гірське святилище.
- Озеро Шибене — легендарне місце битви сил добра і зла.
- Гора Скупова — «місце Сили».
- Висяче Болото — місце концентрації бісівських сил.

Розділ 3

Метафізика міст і укріплень

Муровані твердині завжди оповиті легендами. Метафізика будівництва в минулому починалася з того, що кожна цитадель, кожне місто закладалося на особливому місці, на місці Сили. Інакше її спорудам не пережити буремні століття. В містах з часом також виникають «особливі міські легенди» про вампірів і привидів. Міста і замки Карпатського краю не є виключенням з цього правила. Їхні початки споряджені нерозгаданими таємницями, їхні вурдалаки не менш безжальні, аніж їхні лондонські або празькі «колеги». А ще під мурами спочивають дотепер не віднайдені скарби...

Місто Потоцьких на Десяти Сефіротах

Станіслав Потоцький — герой Віденської битви 1683 року, на честь якого названо місто у межиріччі Бистриць

Для засновників Станіслава була важлива «іоаннітська» містика, пов'язана з містеріями життя і смерті Іоана Хрестителя

Місто Івано-Франківськ засноване у середині сімнадцятого століття магнатом Андрієм Реве-рою Потоцьким на стратегічному Волоському тракті. До того в межиріччі Солотвинської та Надвірнянської Бистриць, за даними археологів, вже існувало укріплення, здатне протистояти невеликим загонам татар і розбійників. Назване було місто на честь сина Андрія Станіславовом і отримало Магдебурзьке право у 1662 році за привілеєм короля Яна II Казимира.

Якщо уважно подивитися на давню схему укріплення Станіслава, то в людини, обізнаної на середньовічній метафізиці, виникає стійке враження, що засновник та проектант міста розташували бастіони та будівлі фортеці, користуючись не лише фортифікаційною доцільністю. Більше того, — вони проектували попри фортифікаційну доцільність, бо форма у вигляді аж занадто витягнуто восьмикутника швидше ослаблює оборонну здатність фортеці.

Основні оборонні споруди і кам'яниці в плані утворюють відому любителям творчості Борхеса і Умберто Еко схему Дерева Десяти Сефірот — наріжної ілюстрації до філософії Кабали, таємного вчення середньовічних містиків. Дерево Сефірот (Дерево Життя) символізувало, серед іншого, нисхідний шлях проходження впливів (еманацій) від Творця через вищі світи (сфери, властивості) до нашого матеріального світу, який у кабалі носить назву Малхут (Царство). Так само — Дерево Сефірот являє собою схему висхідного Духовного шляху повернення людини від тілесного світу через вдосконалення і просвітлення аж до Творця.

Виглядає на те, що подібність плану міста Станіслава до Дерева Життя не є випадковістю. Адже, як тепер стає зрозумілим завдяки новітнім історич-

ним дослідженням, в родині Потоцьких була своя таємниця. Спробуймо наблизитися до її розгадки.

Європейські володарі сімнадцятого-вісімнадцятого століть знаходилися на перетині різноманітних окультних впливів. При дворах Бурбонів і Габсбургів від часів Катерини Медічі і Рудольфа Другого охоче приймали провидців і магів.

Різнманітні ворожки і містики, від калічної іспанської селянки Капітор до блискучого аристократа графа Сен-Жермена, хвилювали уяву та спустошували гаманці коронованих вершителей світової політики. Монархи один перед одним хвалилися своїми окультистами, немов породними жеребцями. Рідко яке важливе політичне рішення приймалося без астрологічних прогнозів та секретних консультацій з чарівниками.

Засновники і патрони Станиславова не стояли осторонь цієї моди. Засновник Станиславова краківський каштелян Андрій Потоцький, воєвода та коронний гетьман Юзеф Потоцький та правителька Катажина Коссаковська з Потоцьких виявляли свою прихильність до магів і кабалістів настільки бурхливо, що потрапили на сторінки окультної історії Європи.

Про таємничу алхімічну лабораторію магната Юзефа писав у листі кардиналові Дельфіно високовчений єзуїт Раймонд Варус (1731). В цьому листі згадується зокрема і духівник воєводи Потоцького Томаш Заленський, якому брат Варус (що знаходився на вищому за духівника щаблі орденської ієрархії у Товаристві Ісуса) закидає зайву та маломотивовану поблажливість до неблагодатних окультних вправ володаря землі Галицької. У листі також йдеться про нібито «таємничих і темних осіб», що часто-густо навідували резиденцію воєводи.

Андрій Ревера Потоцький, засновник міста Станиславова

Бистриця-Надвірнянська — гірська річка, яку багато середньовічних містиків вважали цілющою і «ритуально чистою»

Прикарпаття з давніх-давен знаходилося на перехресті шляхів, якими мандрували славетні маги, астрологи і знахарі Середньовіччя та Ілюмінатської доби. Через Карпатські землі проходили Шабатай Цві, Мартінес Паскуалес, граф Каліостро, Папіас Сфанксос та інші. Можливо, їх притягувала до Карпатського краю тутешня самобутня і давня магія

Деякі дослідники переконані, що Юзеф Потоцький мав тісні та плідні зв'язки з масонами та окультними товариствами не тільки Речі Посполитої, але й Імперії Габсбургів. В алхімічному «Кодексі ОХ» (Турин, 1765) також повідомляється про три загальноновизнані успішні алхімічні проекти середини вісімнадцятого століття: Амазія Траппи у Пізі, Кальвасіно у Сполето і Абрама Панакосаса у Галісії Сарматській (себто, в Галичині).

Легендарна постать алхіміка, некроманта, астролога і кабаліста Абрама Панакосаса впродовж півстоліття хвилювала фантазію адептів і любителів Філософського каменю як у володіннях Пишних Османів, так і в куртуазній Європі. Грек за походженням, Панакосас організував свою першу алхімічну робітню при дворі Кармаз-паші у Фессалоніці. Нагла смерть покровителя (якому вкоротили життя за наказом султана Махмуда I) та вбивча ненависть мусульманських улемів змусили Панакосаса вдатися в мандри. Він певний час був астрологом та радником при дворі могутнього валаського і молдовського князя Костянтина Маврокордата (правив з перервами у 1730—1763).

Близько 1748 року Панакосос залишає Валахію і їде до Галичини, щоби зустрітися (чи не при дворі воєводи Юзефа Потоцького?) зі славетним кабалістом Пінхасом. Пінхас був далеко не першим кабалістом, що з'явився на сторінках фамільної хроніки роду Потоцьких. Легенди стверджують, що Ревери Потоцькі вчилися окультній науці в легендарного кабаліста ребе Еліяху, що прийшов з Туреччини і жив у печері близ Вовчинецької гори недалеко від Станиславова. Є також згадки про зустрічі Андрія Потоцького із хасидом-відлюдником Ізреелем бен Еліезером, що молився Єдиному Богу в Карпатах на Сокільському хребті. Останнім часом ім'я Ізрееля стало популярним серед українських шанувальників містики завдяки книзі Громовиці Бердник «Знаки Карпатської магії» (Київ, 2006).

У часи розквіту роду Потоцьких кабалісти вважалися носіями найдавнішої традиції людства. Тієї традиції, яка дала нашій цивілізації філософські та гадальні карти Таро, алхімічні трактати Гермеса Трисмегіста та магичні жрецькі практики Єгипту. Аристократи розпитували кабалістів про майбутнє, отримували вміння оточувати себе охоронними амулетами, знаходити підземні скарби, передбачати підступи ворогів та ефективно захищатися від відьомських прокльонів. Ну й, зрозуміло, магнати випитували у відлюдників знання про магичні засоби здобуття грошей. Золота.

Якщо трансформаційні дослідження «фірми» Панакосаса-Пінхаса дійсно вдалися, то цим можна частково пояснити різке збагачення та зміцнення політичної партії Потоцьких в середині маньєристичного віку.

Кабалісти і гностики виявляли до роду Потоцьких виняткову повагу. Це шанобливе ставлення можна, звичайно, пояснити віковою традицією меценатства щедрих та посвячених у таємні містериї правителів Транскарпатії.

Велику повагу в середньовічній Європі рід Потоцьких мав і завдяки саме тому своєму представникові, чие ім'я і носило місто Станиславів. Мова йде про молодого сина Андрія Ревери Потоцького, на честь якого було названо теперішній Івано-Франківськ.

Вовчинецька гора над Бистрицею-Надвірнянською, де за переказами відлюдником проживав у печері Ребе Еліяну, знаний кабаліст та містик, вчитель Андрія Потоцького

Усипальниця магнатів Потоцьких у XVIII—XIX ст. (костел Діви Марії). Зараз — Івано-Франківський художній музей

Шум металевих крил-пластин драгунів польського короля Яна Собеського, який наводив жах на турецьке військо

Він загинув під час атаки християнського війська на турків. Атаки, котра вирішила долю Європи і врятувала християнську цивілізацію від страшних наслідків вторгнення півмільйонної армії великого османського полководця Кара-Мустафи.

Події 11—12 вересня 1683 року й досі вважаються переломною точкою континентальної історії. Й не тільки класичної, але й окультної. Події зранку 12 вересня 1683 року розвивалися у такій послідовності. О п'ятій ранку духовний провідник християнського війська великий містик брат Марко д'Авіано (чину капуцинів) відслужив месу в присутності вищих полководців військ з'єднаної Європи. Це сталося в невеличкому монастирі на горі Каленберг, яка домінує над Віднем на правому березі Дунаю. Тоді ж герцог Карл Лотарінгський, маршал Тафе і фельдмаршал Гольц прийняли причастя і урочисто поклялися перед своїми флаг-офіцерами, що у випадку поразки не залишаться живими і не побачать криваві присмерки Європи. Маркграф Байройтський і фельдмаршал Дюневальд виголосили полум'яні промови перед імперськими військами центру, які мали витримати головний удар яничар.

О шостій ранку на правому фланзі християнського війська вишикувалася кіннота драгунів польського короля Яна Собеського, одну з хоругв якого вів юний Станіслав Потоцький. За командою графа фон Леслі саксонські і швабські загони зайняли висоти гори Каленберг і тим забезпечили собі найвигіднішу позицію. Турки зрозуміли це надто пізно. Але вирішили компенсувати позиційні втрати захопленням схилів гори Нусберг. Гору затято захищали саксонські штандарти курфюрста Іоганна Георга Третього. Їм, після підходу імперських резервів, вдалося відтіснити турецьке військо до Хайлігенштадту. Успіх супроводжував також кінноту князя Любомирського і кірасирів графа Віттельсбаха, котрі вщент розбили тридцятитисячний молдовський корпус.

Після цього в бій вступила важка польська кіннота Собеського — головна ударна сила християнського війська. Атака короля Яна була страхотливою. Вісім тисяч драгунів і уланів, рухаючись униз схилом Каленбергу, врзалися в щільні лави яничар, якими керували Кара-Мустафа і Вані-Еффенді. Яничари витримали цю несамоовиту атаку і перейшли у контрнаступ.

Це була кульмінація бою. Саме в цей критичний момент загинув Станіслав Потоцький. Християнське військо витримало контратаку. Під Дорнбахом свіжа піхота Карла Лотаринзького змусила яничарів спочатку зупинитися, а потім тікати. Король Ян Собеський першим увірвався до намету великого візиря і вкрив себе безсмертною славою.

Отже, Станіслав Потоцький, разом з генералом де Сушем та ще двома тисячами лицарів Європи, що загинули того дня, став ніби «жертвним агнцем» на вівтарі найнапруженішого моменту протистояння двох аврамичних релігій — християнства та ісламу. Він увійшов до окультної легенди Заходу як постать не тільки героїчна, але й містична.

Відповідно, рід Потоцьких здобув духапокровителя, шанованого не тільки католицьким світом, але й в середовищі розенкройцерів і масонів. Довіра до Ревер Потоцьких з боку близького до розенкройцерів Абрама Панакосаса та його колег, можливо, не в останню чергу пояснюється цією обставиною. А звідси вже недалеко до розуміння того, чому план міста, присвяченого пам'яті Астрального Покровителя, так нагадує кабалістичне Дерево Десяти Сефірот, Дерево Життя. Адже в пам'яті європейців юний Покровитель Станіслав здобув собі життя Вічне.

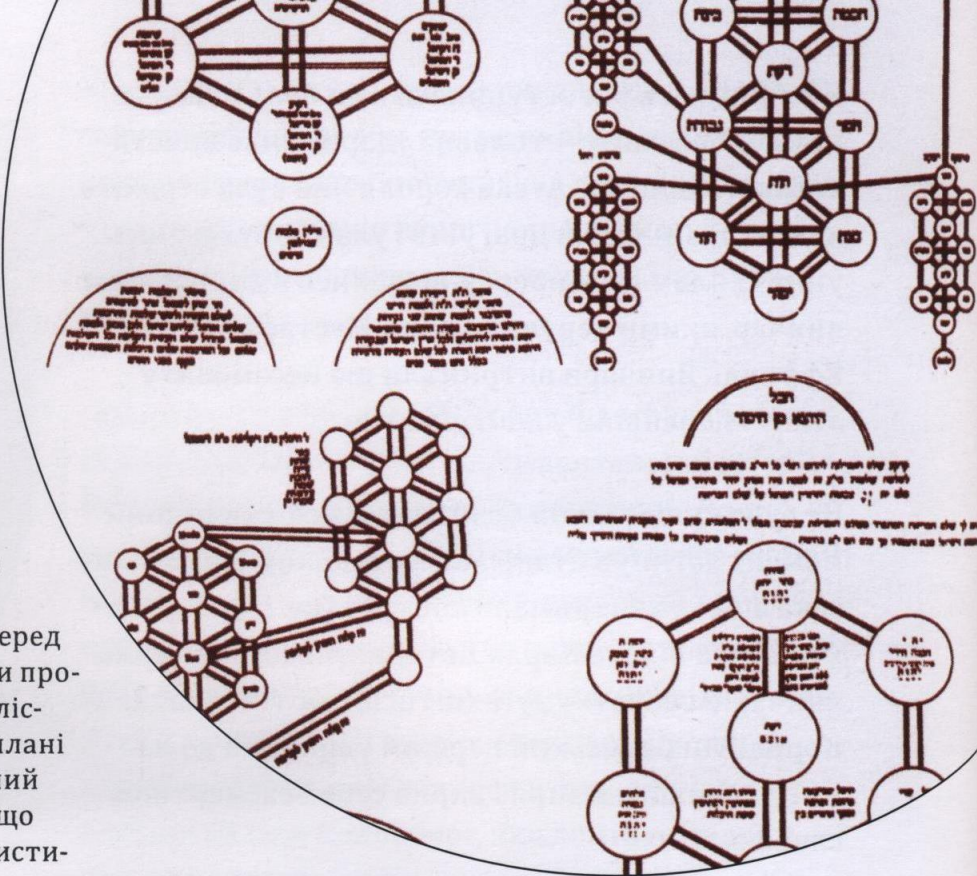
Івано-франківські вали — тут знаходився один із бастионів Станіславівської фортеці

Третя версія Станіславівської ратуші, розміщеної в серці Дерева Сефірот. Згоріла під час пожежі 1871 року

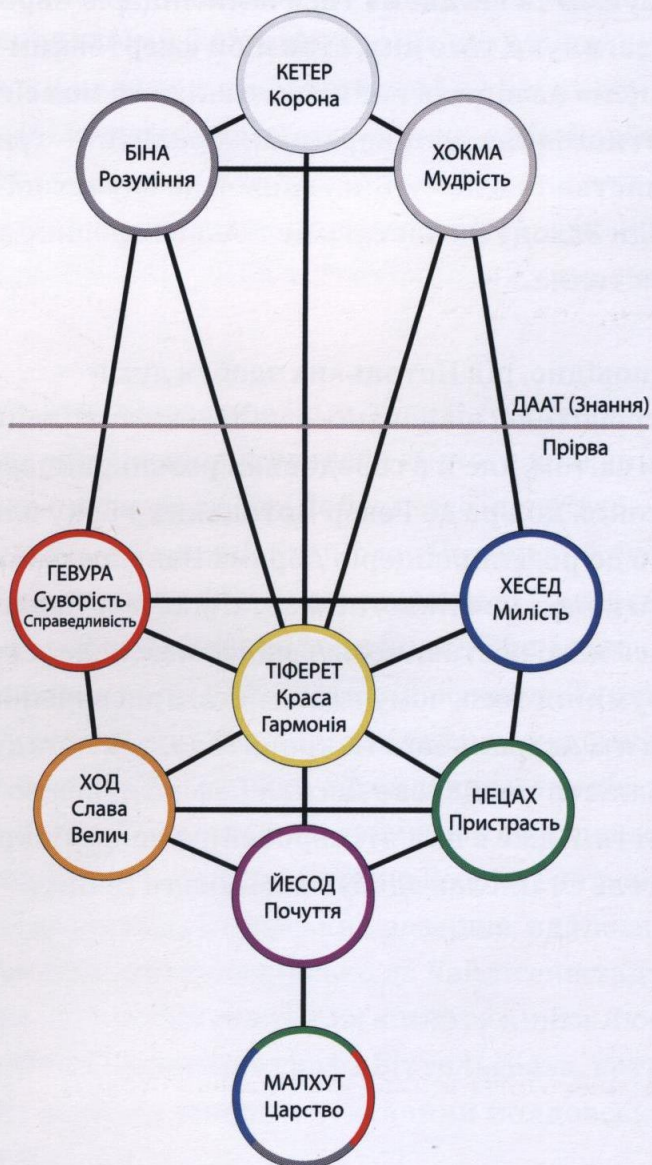

Не тільки Станиславівська фортеця була містом, що мало в своєму плануванні кабалістичне Дерево Десяти Сефірот.

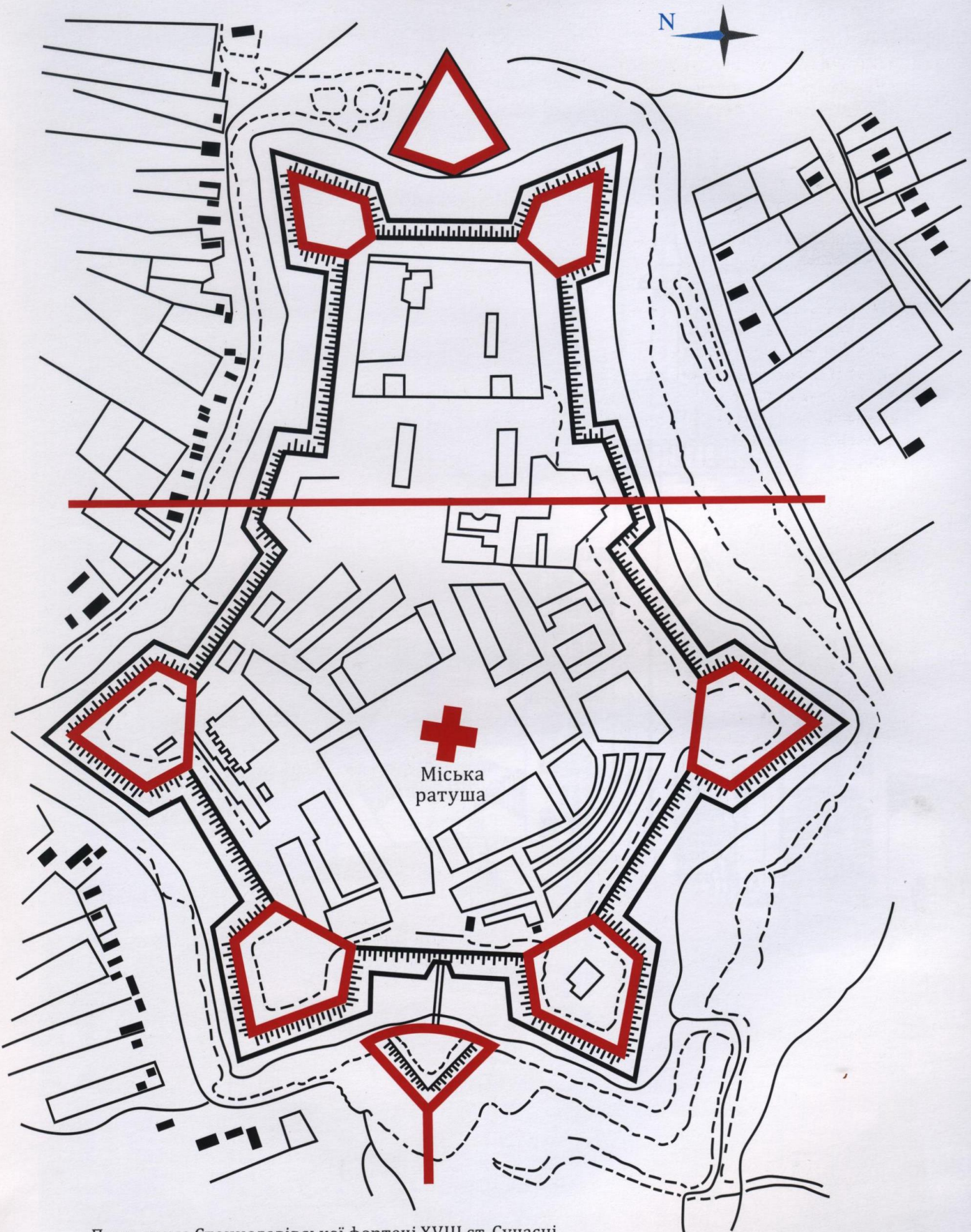
Джон Евелін та великий масон сер Крістофер Рен після Великої пожежі в Лондоні 1666 року працювали над планом лондонських вулиць та над проектом собору Святого Павла. Як твердить Джонатан Блек у своїй «Таємній історії світу» (видавництво «Ексмо», 2008 рік, стор. 520): «Евелін і Рен представили королю Карлу II новий план лондонських вулиць, які мали не хаотичне, як перед пожежею, розміщення. Вулиці були промальовані у відповідності до кабалістичного Дерева Життя. На цьому плані собор Святого Павла був розміщений в точці Тіферет — «серці» Дерева, що асоціювався з Ісусом Христом в християнізованій Кабалі».

Кабалістичне Дерево Світів (Дерево Сефірот) — схема розгортання Творіння світів (вниз) та духовного Шляху до Творця (вверх)

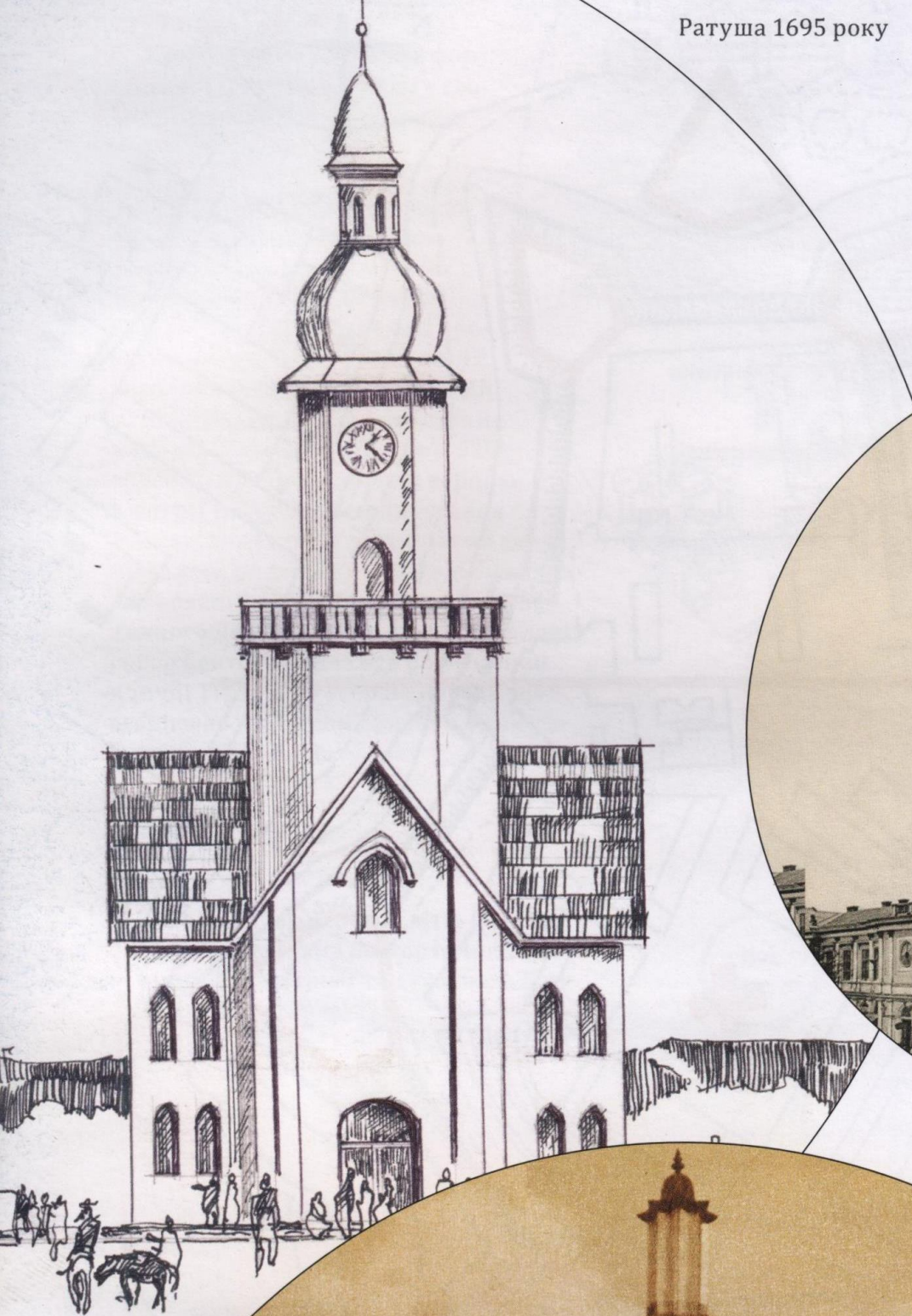

План-схема Станиславівської фортеці XVIII ст. Сучасні дослідники вбачають у розташуванні головних елементів фортеці посилення на кабалістичне Дерево Сефірот

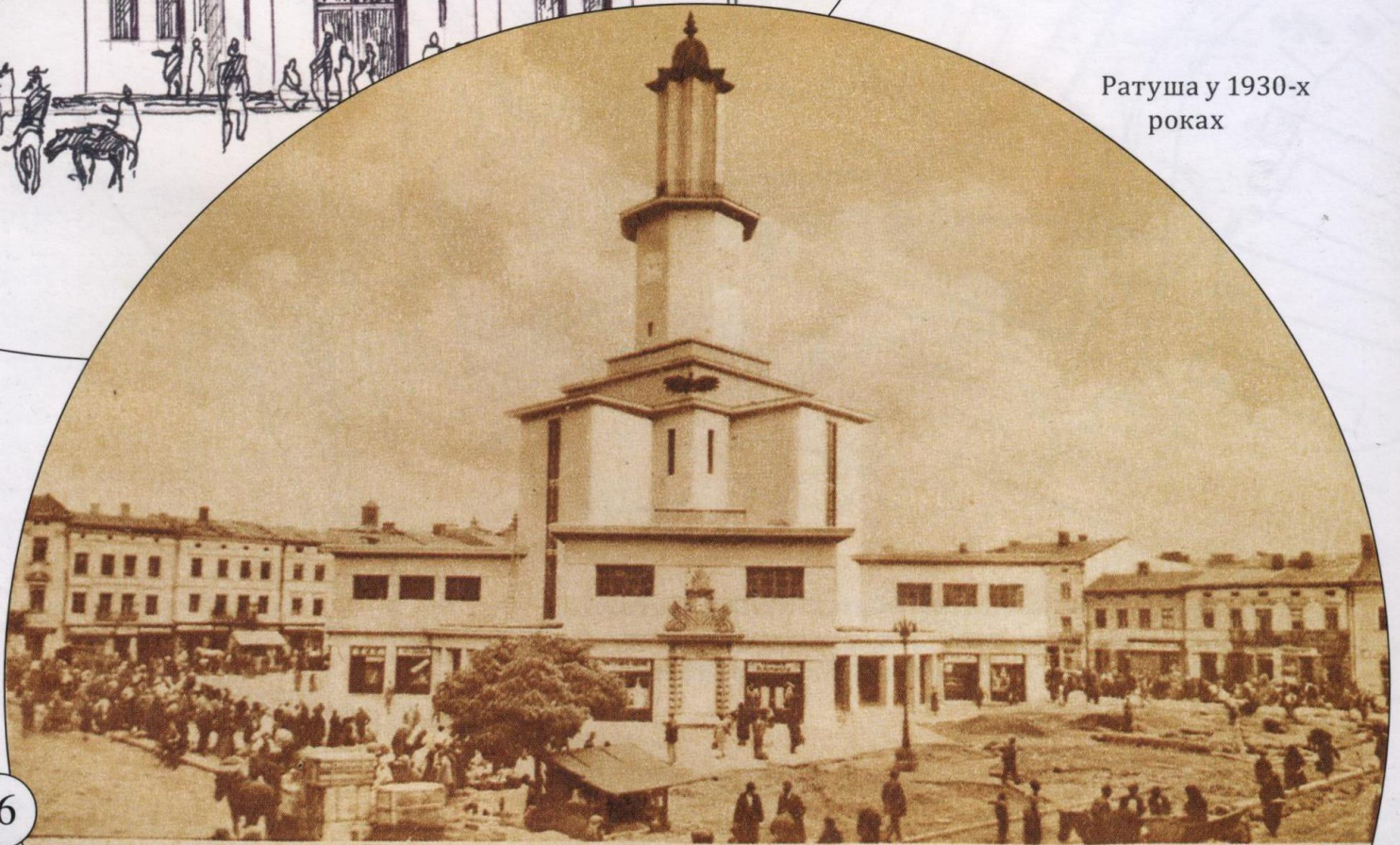
Ратуша 1695 року

STANISŁAWÓW. — Ratusz.
STANISLAU. — Rathaus.
СТАНІСЛАВІВ. — Вежа ратушева.

Ратуша у 1930-х роках

Сучасний вигляд Івано-Франківської ратуші

Дух Міста, закодований в архітектурі

Твердження про те, що Станіслав (Івано-Франківськ) має свій особливий сакрум (Дух Міста) має під собою реальні підстави. Воно задумувалося та планувалося його будівничими як Ідеальне Місто.

А символіка класичних будівель кінця XIX — початку XX століть несе в собі кодовану символіку Духовного Шляху.

Пересічні люди, рухаючись вулицями міста, найчастіше дивляться собі «під ноги». Як правило, їхній погляд не піднімається вище перших поверхів будинків. А дарма...

Класична трьохповерхова архітектура центральної частини Станіслава несе в собі кодовану символіку Духовного Шляху людини.

Перші поверхи виконані в стилі «грубого необробленого каменю». Вони символізують «людину егоїстичну», «людину матеріальну», заклопотану виключно задоволенням власних, або колективних тілесних потреб.

Другі поверхи символізують людину, що пізнала єдність матеріального та метафізичного. «Піфагорейська Четвірка», — Прямокутне Вікно, символізує Матеріальне. Трикутник над вікном (Духовне) — Триєдину Сутність Творця. Буває інший варіант — над прямокутним вікном — дуга, сегмент кола, яке символізує Єдиного Бога.

Треті поверхи символізують Стан Прогресу. «Корона» (або «розрив» карнізу) над вікном третього поверху символізує етап в духовному розвитку людини, коли вона

Стан Просвітленого,
«коли відкрилося Небо»

Матерія (чотирикут-
не вікно), увінчана
Духом (трикутник),
стрілка-напрямок в
Небо

Грубий необроблений ка-
мінь — профанський світ

починає бачити нематеріальні сутності, Вищі Світи. Адепти кажуть, що тоді «відкривається Небо». Карніз і Вікно під ним — матеріальний світ. Корона, що ніби «розрізає» карніз, — відкрите «третє око», яке бачить метафізичне і на пряму отримує від Вишніх Сфер Універсальне Знання — Гнозис.

Езотеричні організації твердять, що людина приходить в цей світ саме для того, щоб пройти вказаний Духовний Шлях:

Перший пункт шляху (необроблений камінь — профанський світ) — намагання задовольнити тілесні, матеріальні потреби: гроші, влада, слава.

Другий рівень (як варіант — перший ступінь посвяти в езотеричні організації) — усвідомлення марнотратності тілесного шляху та необхідності пошуку Сенсу в духовному.

Третій рівень (вищий ступінь посвяти: Адепт, Пророк, Майстер, Просвітлений) — той, перед ким відкрилося «Небо».

Для того, щоб пройти Духовний Шлях, твердять Майстри, необхідні дві умови:

правильне (праведне) життя та правильна молитва (внутрішнє споглядання, медитація).

І хоча ми не усвідомлюємо глибини символізму класичної архітектури, вона все одно впливає на нас, на нашу підсвідомість. Більш гостро відчувають Архітектурні Коди Станіслава гості міста.

Могила станіславського вампіра

Вампіри (вурдалаки) — містичні істоти, що підтримують своє життя кров'ю. Перші згадки про вампірів знаходимо у китайських джерелах епохи Чжоу (IV ст. до н. е.). Європейська традиція вважає Карпатський регіон батьківщиною вурдалаків Заходу. Легенди про Дракулу (Влада Цепеша) сприяла популяризації Карпат як землі, населеної вампірами, що знайшло своє відображення у численних книгах і кінофільмах

Цвинтар по вулиці Київській у місті Івано-Франківську, на якому за переказами знаходиться могила «станіславського вампіра»

На старому станіславському цвинтарі (по вул. Київській) є могила **вампіра**. Вона поруйнована й непримітна. Останній раз вурдалак залишав свою криївку у грудні 1974. Кажуть, що тоді його «розбудило» поховання біля його криївки. Старші люди стверджують, що раніше вампір «пробуджувався» ще до війни. За одними свідченнями у 1936, за іншими — у 1938. За переказами, в перше своє «пробудження» вампір вбив трьох людей і був загнаний назад, до могили, місцевим чаклуном, що «володів силою». У 1974 році таких чаклунів в обласному центрі вже не було. Офіційна влада сприйняла появу трупів з дивними слідами укусів на шиї як свідчення дій маніяка. Але всі спроби того маніяка впіймати були марними. А тим часом люди гинули, батьки не пускали дітей до школи, серед населення ширилися чутки про страхітливого «вурдалака». Багато хто з мешканців прилеглих до цвинтаря вулиць пам'ятав довоєнні події. Навіть серед працівників правоохоронних органів з'явилися прибічники «вурдалачної» версії.

Міськком партії спочатку твердо визначив, що вампірів бути не може. Бо вурдалаки і марксизм-ленінізм є несумісними. Після п'ятого чи шостого трупа несумісність була частково подолана (метафізичний бік тодішніх владних рішень бентежить уяву) і підозрілу могилу випалили військовим вогнеметом. Могила сходила димом три доби, потім появи трупів припинилися.

З часом «могила вампіра», як доступне «місце Сили», почала притягувати самодіяльних івано-франківських окультистів, сатанистів та краєзнавців. З 90-х років, після виходу на екрани фільму «Інтерв'ю з вампіром» із Бредом Піттом у головній ролі, до цвинтаря на Київській почалося «паломництво» юних любителів окультної романтики.

Достеменно ім'я людини, яка похована в місці, що вважається могилою вампіра, невідомо. На цьому місці стоїть надгробок кондуктора залізниці, померлого у 1936 році. Але більшість дослідників вважає, що справжній вурдалак був похований глибше, що його могила є старішою за міський цвинтар і сягає мороку язичницьких часів. А поховання кондуктора лише «розтривожило» давній «лаз вурдалака». Так це чи ні, перевірити навряд чи колись вдасться.

Таємниця мисливського будинку

У центрі сучасного івано-франківського міського парку стояв колись будинок багатого землевласника Дошота, який мав славу вправного мисливця. Дошот мав багату колекцію зброї. Була в нього єдина донька, яку батько (як завжди буває у таких історіях) дуже любив. Все дозволяв він своїй улюблениці, точніше, майже все. Під страхом суворої кари заборонив старий мисливець заходити їй у підвальну кімнату, де зберігалась його колекція зброї. Зрозуміло, що в доньки тим більше розпалася цікавість. І ось, коли батьки поїхали до міста, спадкоємиця Дошотів нишком взяла ключ з батьківського кабінету та спустилась до пивниці. Озброївшись свічкою та відчинивши важкі ковані двері, вона зайшла до зброярні, де роздивлялась багате гравірування на колекційних мушкетах, рушницях та пістолях. А коли почала гаснути свічка, дівчина з жахом помітила, що броньовані двері самовільно зачинилися і відкрити їх зсередини

Стверджують, що саме з цього зруйнованого склепу двічі за ХХ ст. з'являвся Вампір, розбуджений пізнішими похованнями 1936 та 1974 років

неможливо. Вона довго гримала і кричала, але ніхто цього не почув.

Під вечір повернулись батьки, і, не знайшовши своєї доньки, розпочали пошуки. Оглянули всі кімнати, горище, конюшні та курник, слуги ретельно обшукали парк, але спадкоємиця Дошотів ніби розчинилася. Лише одне місце не перевірів батько, а саме – сховище для зброї. Він не міг уявити, що донька може знехтувати його заборонаю і піти до зброярні. Дівчини не знайшли, і горе батьків було безмірне. Подружжя Дошотів залишили свій маєток в Станиславові і повернулись до нього аж за рік. Життя тим часом потроху брало своє.

Якось старий мисливець вирішив відновити ловчі виправи. Він пішов до забороненої кімнати по рушницю. Повернувся він звідти геть сивим, адже біля відчинених дверей зброярні наштотував на висохлу мумію зниклої доньки. Мумію з рожевим бантиком.

Після того, як подружжя відійшло до кращого світу, їхні землі придбав барон Ромашкан, який у 1842 році спорудив у парку новий будинок. Але підвали у ньому залишились старі. Очевидці стверджують, що час від часу опівнічної пори на одній з бічних алей парку біля карусельних

атракціонів у передсвітанковий час з'являється напівпрозорий привид дівчинки, вбраної в білий одяг, з рожевим бантиком...

На цій алеї в івано-франківському міському парку інколи в передсвітанковий час бачать напівпрозорий привид «дівчинки в білому з рожевим бантиком»...

Скарб

У 1720 році власник міста Станиславова коронний гетман Йосип Потоцький задумав збудувати костюол для ченців могутнього і впливового Ордену Ісуса, патроном якого в Галичині вважався цей володар. Коли робітники рили котлован для фундаменту, вони побачили скриню, в якій було 14 000 злотих. Також було знайдено документ, котрий вказував на те, що «тут наявне — лише частина із захованого», а інша частина знаходиться десь поряд. Також там був намальований план, який не змогли розкодувати сучасники. Вони ретельно перерили все довкола, але нічого не знайшли. Не виключено, що більша частина скарбу й досі чекає на свого шукача. Половину знайденого тоді скарбу Потоцький забрав собі, а решту віддав на будову костюолу.

Хто був власником цього скарбу? Колись на місці костюолу стояв дерев'яний палац батька Йосипа — Андрія Ревери Потоцького. Можливо, старий магнат заховав частину грошей від жінки і рідних на «чорний день».

Десь тут в Івано-Франківську між Катедрою та будівлею колишньої Єзуїтської Колегії все ще покоїться частина скарбу Потоцьких...

Золотий Тік

Іноді «місця Сили» стають центрами людських поселень. Тоді вони ніби «притягують» до себе історичні події, стають майданчиками для проявів слави, зради, ненависті та любові. Одним з таких місць сили звіддавна вважається центральна площа Давнього Галича — Золотий Тік. Ця велика площа (2500 квадратних метрів) поєднувала в собі функції вічевого майдану та ярмаркового місця.

Назва площі породила легенду про золоту бруківку, якою нібито була встелена площа за княжих часів. Нібито не змогли татари здерти ту бруківку з Золотого Току. Бо чудесним чином пішла вона під землю і буде там до виповнення часів. Саме на Золотому Тоці було четвертовано й спалено, за благословенням єпископа Даниїла, другу (незаконну) дружину князя Ярослава Осмомисла — прекрасну відьмачку Настю Чагрівну. Чаклунка, яка походила з боярського (за іншими даними — жрецького язичницького) роду Чагрових, причарувала князя і відвернула княжу ласку від законної володарки Ольги.

У 1175 році Галицьке князівство спостигла повінь. Можливо саме Настя, за допомогою таємних знань, що зберігалися в роді Чагрових з давніх часів, наслала повінь на посіви ворожих князеві боярських родів та монастирів. Ясновидці зрозуміли причину повені — і чаклунку втрапили. Осмомисл так і не спекався її чар. У дивному безумстві він заповів трон своєму синові від відьмачки — Олегові. Правдиві християни не пустили відьмаченка на престол Ростиславичів. Теперішні українські неоязичники оспівують відьму Настю як втілення краси та таємної влади карпатських жінок. А Золотому Токові вклоняються як місцю мучеництва одної з останніх великих жриць Карпатської Богині.

Літописна Галичина: могила в Крилосі — місце, на якому коронували князів за язичницьких часів

Місце Сили — Золотий Тік в Крилосі — колишній центр життя Давнього Галича

Привиди і легенди замків

На Карпатській землі стоять старовинні замки. Будували їх переважно у XVII—XVIII століттях як ключові елементи оборонної системи Речі Посполитої, призначеної для протидії татарсько-турецькій загрозі. Ці замки одночасно були й осередками магнатської влади, опорними пунктами для захисту торговельних шляхів та майна шляхти. Як і замки Західної Європи, «замчиська» і фортеці Карпатського краю мають свою містичну історію. Деякі з них вже перетворилися на руїни, але легенди цих замків все ще живі, усе ще хвилюють уяву відвідувачів. Ми наведемо деякі з них.

Замок у Городенці

Споруджений у сімнадцятому столітті шляхтичем Христофором Стржемеським, Городенківський замок стояв на високому правому березі річки Ямгорів. У плані він нагадував неправильний трикутник, що з південного сходу замикався п'ятикутною чотириповерховою вежею-донжоном. У 1648 році замок захопили селяни, але невдовзі Стржемеський відновив свою владу над ним. У кінці вісімнадцятого століття, коли австрійська влада сприяла руйнуванню замків польських феодалів, замок розібрали на будівельні матеріали жителі Городенки.

У кінці XIX ст. серед руїн замку вперше було помічено Сірого Привида. Дехто казав, що це бродить неупокоєна душа економа замку Яна Жулчинського, який відзначався надмірною жорстокістю у поводженні з селянами й був ними вбитий під час козацької війни під проводом Хмельницького. Сірий Привид з'являвся городенчанам десятки разів. Особливо часто його бачили жінки.

У 2004 році група дослідників під орудою Олександра Колмогорова провела геомантичну розвідку на місці колишнього замку. Було визначено два «профілі Сили», пов'язані з підземними джерелами. Місце досі енергетично активне. Воно ніби пам'ятає бурхливу історію замку.

Берег річки Ямгорів у наш час привертає увагу дослідників паранормальних явищ. Деякі уфологи (мисливці за інопланетниками) впевнені, що тутешнє «місце Сили» приваблює «летючі тарілки» та подібні на них непрояснені феномени

Чернелицький замок

Замок розташований в Городенківському районі, за кілометр від Дністра. У XVII столітті його збудував князь воєвода брацлавський Михайло Чарторийський. Замок займав площу 2,5 га і в плані був чотирикутним. Його оточували мури шестиметрової висоти. До наших часів відносно добре зберігся західний мур з двоповерховою квадратною вежею та арковою брамою, над якою й нині можна бачити герб князів Чарторийських. Внутрішній фасад вежі оздоблює «пілява» Потоцьких і монограма княгині Єфросинії Станіславівської (з Потоцьких) — другої дружини брацлавського воєводи.

З її ім'ям пов'язана легенда замку. Нібито красуня-княгиня зрадила чоловікові, коли він був у поході. Цей адюльтер став відомим челядникам князя. Боючись помсти чоловіка, суворого

В'їзна вежа Чернелицького замку з гербом князів Чарторийських. У підземеллі цієї вежі «живе» привид княжної Єфросинії

воїна і жорсткого правителя, Єфросинія кинулася з майданчика замкової вежі як тільки побачила військо, що верталося з війни.

Князь наказав замурувати ще живою, з переламаними ногами і непритомну, зрадливу дружину в підземеллі замку. З того часу замком (а потім руїнами) блукає зловісний Білий Привид княгині. Кажуть, що Білий Привид з'являється переважно перед невірними дружинами, нагадуючи їм про скоєний гріх. Геомантичне поле між замковими мурами надзвичайно інтенсивне. Воно навіть впливає на електронні пристрої, зокрема на годинники, які іноді «втрачають» час.

Раковецький замок

Його руїни стоять на скелястому правому березі Дністра. Збудував замок Домінік Беньовський у 1650 році, а відновив його після руїни власним коштом Казимир Межейвський в середині XVIII століття. Замок мав чотирикутний донжон оригінальної побудови. За часів Яна III Собеського замок був штурмом взятий татарами. Й досі біля руїн Раковецького замку час від часу чути ніби шум битви: брязкіт зброї та крики вмираючих. Цей «звуковий привид» найчастіше виникає на розвидні, при перших променях сонця.

Червоногородський замок

Біля Дністра, поряд із селами Нирків та Нагоряни Заліщицького району Тернопільщини, посеред живописного каньйону можна побачити дві циліндричні вежі. Це — Червоногородський замок.

Популярною залишається версія, що на місці Червоногороду колись існувало місто Червень. Його наприкінці X століття відбив від поляків київський князь Володимир I. Під час татаро-монгольської навали Червень зникає зі сторінок літописів, але не надовго. Вже в середині XIV століття в історичних хроніках з'являється *Castrum rubrum* або Червоний замок, який належав литовським князям.

Оборонна вежа Раковецького замку XVII ст.

Сучасний вигляд Червоногородського палацу, який збудований за канонами тамплієрських замків. Місце лицарських містерій минулих століть

Так виглядав палац на початку ХХ ст.

На початку XV ст. магнатська родина Бучацьких зраджує литовцям і разом зі всім Західним Поділлям переходить під руку польського короля Казимира. Той дарує їм за це Червоногородське староство у пожиттєве володіння. Першим староствою був Теодорик Бучацький. У 1448 році Червоногород отримує магдебурзьке право. Замок мав прямокутну форму із двоповерховими вежами по кутах та палацом староости, що примикав до східної стіни. У 1672 році величезна турецька армія на чолі з самим султаном рушила на Поділля. Захисники замку декілька днів відбивали приступи ворога, аж поки турки не змінили русло річки Джурин. На пам'ять про ту облогу залишився Джуринський водоспад, висотою близько 16 метрів. До річи, це найвищий водоспад у рівнинній частині України.

Після турецької навали Червоногород перетворюється на село. Перебудова палацу відбулась у 1830-му. За наказом власника замку Володислава Понинського вежі зносять до фундаментів. Згодом на їхньому місці були збудовані нові, виконані у мавританському стилі.

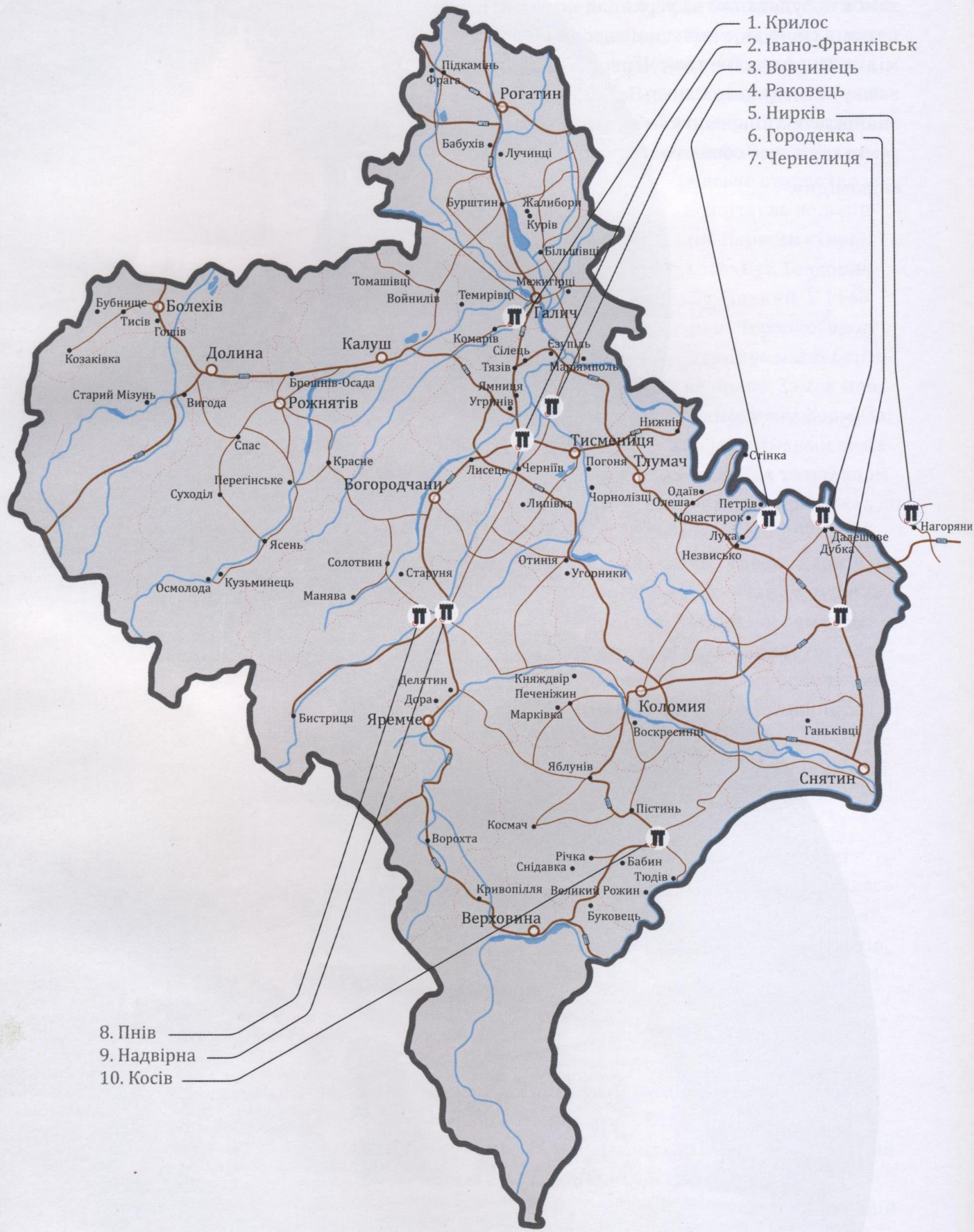
Сьогодні від колишньої цитаделі залишилися лише ці дві вежі, руїни костелу та родинний мавзолей Понинських. В руїнах туристи час від часу бачать привид монаха. Привид загрозливий і деякі свідки його появи отримали нервові потрясіння. З'являється він у присмерках у більшій вежі замку.

Метафізики школи Колмогорова переконані, що замок побудований на верхній платформі дуже давньої споруди, так званої «неолітичної піраміди». Під фундаментом Червоногородського замку експедиція з Санкт-Петербурга у 1988 році знайшла облицьовані кам'яними плитами підземні ходи. Але обвал тоді завадив пройти вглиб «піраміди».

Одне із знаних «місць Сили» — знаменитий Джуринський водоспад біля Червоногородського замку

1. Крилос
2. Івано-Франківськ
3. Вовчинець
4. Раковець
5. Нирків
6. Городенка
7. Чернелиця

8. Пнів
9. Надвірна
10. Косів

Замки й укріплення:

Кринос (Золотий Тік в Давньому Галичі) — «місце Сили», яке використовували давні володарі Карпатського краю.

Вовчинець — місце усамітнення духовного подвижника Ребе Еліяху.

Івано-Франківськ — міський окультний ландшафт.

Раковець — замок XVII ст. і «місце Сили».

Нирків — місце гіпотетичної неолітичної піраміди.

Городенка — «місце Сили», колишня цитадель Потоцьких.

Чернелиця — місце мешкання привида Білої Пані.

Пнів — замок, місце мешкання привида.

Надвірна — замкова вежа з таємним підземним ходом.

Косів — міська гора, місце середньовічного замку.

Розділ 4 Чудотворні джерела

На Прикарпатті є велика кількість джерел, вода яких надзвичайно багата на різноманітні мінеральні речовини, сприятливі для людського організму.

Жителі Гуцульщини, Бойківщини, Опілля та Покуття широко використовували воду у лікувальній магії. Особливо звертали увагу на джерела і криниці, вода в яких мала корисні, цілющі властивості. Використовували, згідно з традицією, воду «живу» і «мертву», «тверду» і «м'яку», «наговорну», «срібну», «намагнічену».

Є кілька відомих джерел з цілющою водою. Розташовані вони поблизу сакральних християнських центрів — монастирів у Гошеві, Маняві (Блаженний Камінь), Дорі, Погоні та біля храмів з чудотворними іконами: Княжа Криниця і система Францискових джерел у Крилосі, криниця Матері Божої у Фразі, джерело у Липівці, джерело «Віконце» у Нижневі, Духова криниця у Сільці, Кринчиста криниця у Косові, Княздвірське джерело та інші.

Княжа криниця

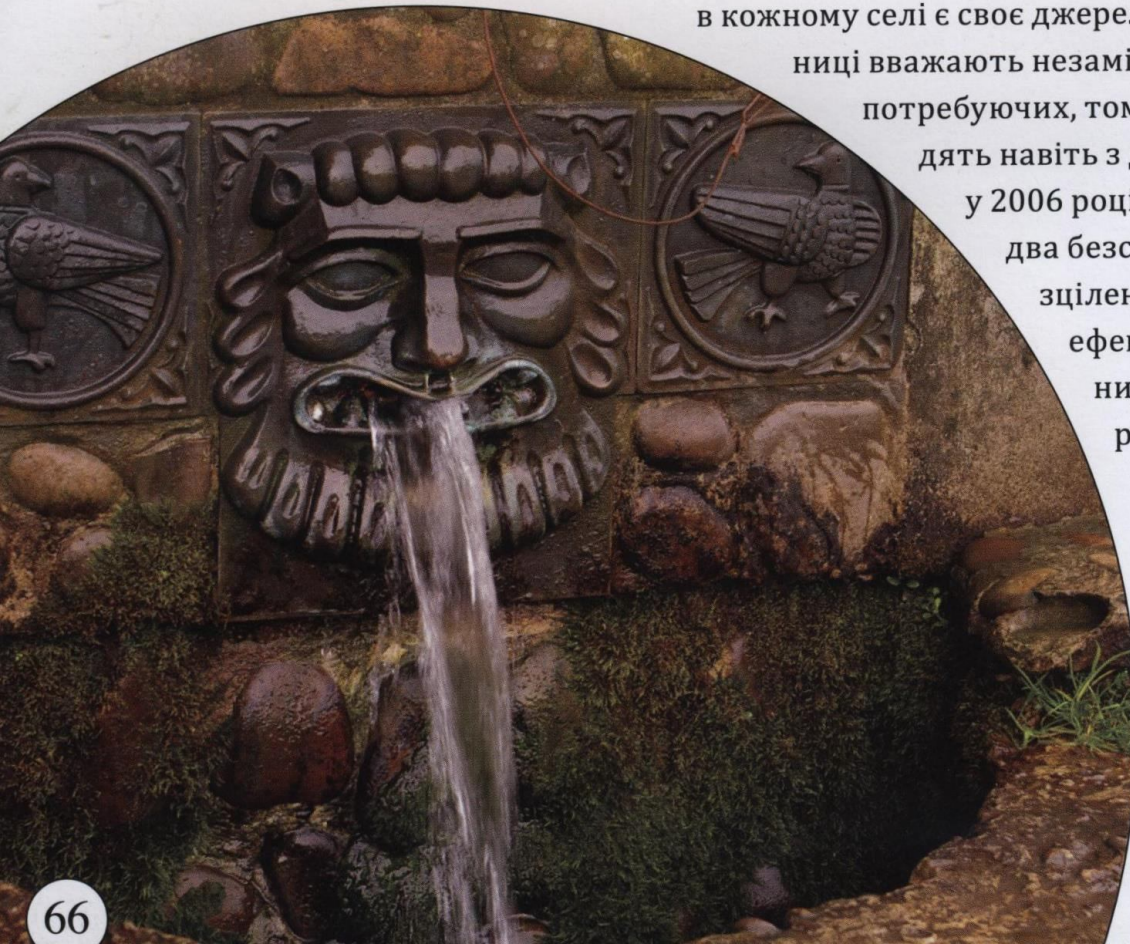
На Крилоській горі, що поряд із Галичем, місця сили позначені витокami підземних вод. Ця гора з найдавніших часів була населена людьми. Власне з Крилоського поселення почався розвиток оборонних споруд та житлових сегментів Давнього Галича. Перший дитинець Галича стояв саме тут. Зрозуміло, що вибір першопоселенців Крилоської гори був не випадковим. Цілющі джерела гори у ті давні часи стали не тільки запорукою фізичного здоров'я прагаличан, але й не раз рятували їх під час тривалих облог та частих повеней, коли річкова вода ставала непридатною для пиття.

Появу Княжої криниці пов'язують з пророцтвом невідомого ясновидця, котрий передбачив, що саме на цьому місці можна здобути воду під час облоги. Ясновидець застромив у землю меч і з-під меча потекла цілюща вода. За переказами, з цього джерела пили воду воїни перед тим, як вирушати у похід.

З діда-прадіда мешканці навколишніх сіл використовують цілющу воду з Княжої криниці. Хоча в кожному селі є своє джерело, воду Княжої криниці вважають незамінною для недужих і потребуєчих, тому до джерела приходять навіть з далеких сіл. Тільки у 2006 році було зафіксовано два безсумнівних випадки зцілення водою. Особливо ефективно лікує вона ниркові та судинні хвороби.

Княжа криниця
на Крилоській горі

Цілюща вода Княжої криниці

Францискові джерела

Інша система джерел, сполучена з «місцем Сили», — Джерело Франциска. Воно теж має свою легенду. Нібито під час татарського нашествя сліпий хлопчик на ім'я Франциск відірвався від гурту втікачів. Хлопчик розгубився, а тим часом наближалися татари. Раптом він почув добрий голос, що наказав Францискові йти до джерела і вмитися тамтешньою водою. Хлопчик на те відповів, що він не може знайти джерело без допомоги тих, хто здатний бачити. Тоді власник доброго голосу сам провів Франциска до джерела. Хлопчик ніби відчував доторк долоні незримого провідника. Омивши обличчя у цілющій воді, хлопчик прозрів. Але нікого біля себе не побачив. Згідно з легендою, провідником Франциска у той страшний день була сама Богородиця.

До системи джерел «Джерело Франциска» належать сім струмків — канонічне «сполучення Сили Вод». Хоча не завжди можна побачити усі сім. Такі появи, кажуть, лише для добрих людей. Біля таких «семизначних» систем в Галицькому краї ще за поганських часів виникали цілі поселення волхвів-цілителів. Вода з Францискового джерела найбільше допомагає людям, що мають очні хвороби. Кажуть також, що біля Францискових джерел прозрівають не лише тілесно, але й духовно. Молитва при сході сонця біля джерел здатна принести людині глибоке містичне просвітлення. Тому паломництво до помічної води не припиняється до сьогодні.

Один із семи витоків Францискових джерел

Каплиця біля Францискових джерел

Духова Криниця

Між Сільцем і Єзуполем, недалеко від княжого Галича, є криниця з цілющими властивостями. Вона розташована поряд із шосе. Водії автівок часто вишиковуються у багатометрові черги, набираючи до баклажок і пляшок благодатну воду з Духової Криниці. Існує давня легенда. На Літнього Івана, о четвертій ранку, коли перші промені сонця торкаються криниці, вода в ній починає бурлити і хвилюватися. Хто перший зачерпне води після чарівного збурення, той проживе усе життя, не знаючи жодних згіршень у здоров'ї.

Місцеві жителі розповідають, що Духова Криниця притягує до себе не тільки спраглих зцілення, але й НЛО. Сяючі об'єкти зависали над криницею, маневрували біля неї. Так, зазвичай, відбувається у місцях, з яких в простір виходить Сила. Навіть недовге перебування біля криниці благотворно діє на людський організм. У гіпертоніків знижується артеріальний тиск, спазми перестають стискати судини, зникають алергії та деякі види невротичних уражень.

На Купала навколо Духової Криниці збираються тисячі людей. Ця традиція дуже давня, за деякими свідченнями, вона сягає язичницької доби. Навіть у часи державного атеїзму, коли паломництво до священного місця могло привести до ускладнень у житті і кар'єрі, люди продовжували навідувати криницю у день літнього сонцестояння. В таких місцях, як Духова Криниця, прадавні традиції перестають бути віртуальними, перетворюються на живе спілкування землі з тими, хто її населяє.

Деякі історики пов'язують середньовічне звеличення Галича з Духовою Криницею. Священний пагорб Галичина Могила, на якому, за легендами, отримували владу від жерців Стрибога-Сонця поганські володарі Прикарпаття, знаходиться

Духова Криниця біля села Сілець, де зцілилися тисячі прочан

недалеко від криниці. Перед тим, як сходити на вершину «коронаційного кургану», виборні вожді давніх фракійців і слов'ян обмивали тіло водою з Духової Криниці. Святилище, містично пов'язане з могутнім Літнім Сонцем, давало владну силу майбутньому володареві. Зв'язувало земного князя з Князем Небесним. Ці містериї влади відбувалися задовго до приходу на українські землі Рюриковичів і несуть в собі відлуння праарійських звичаїв та вірувань.

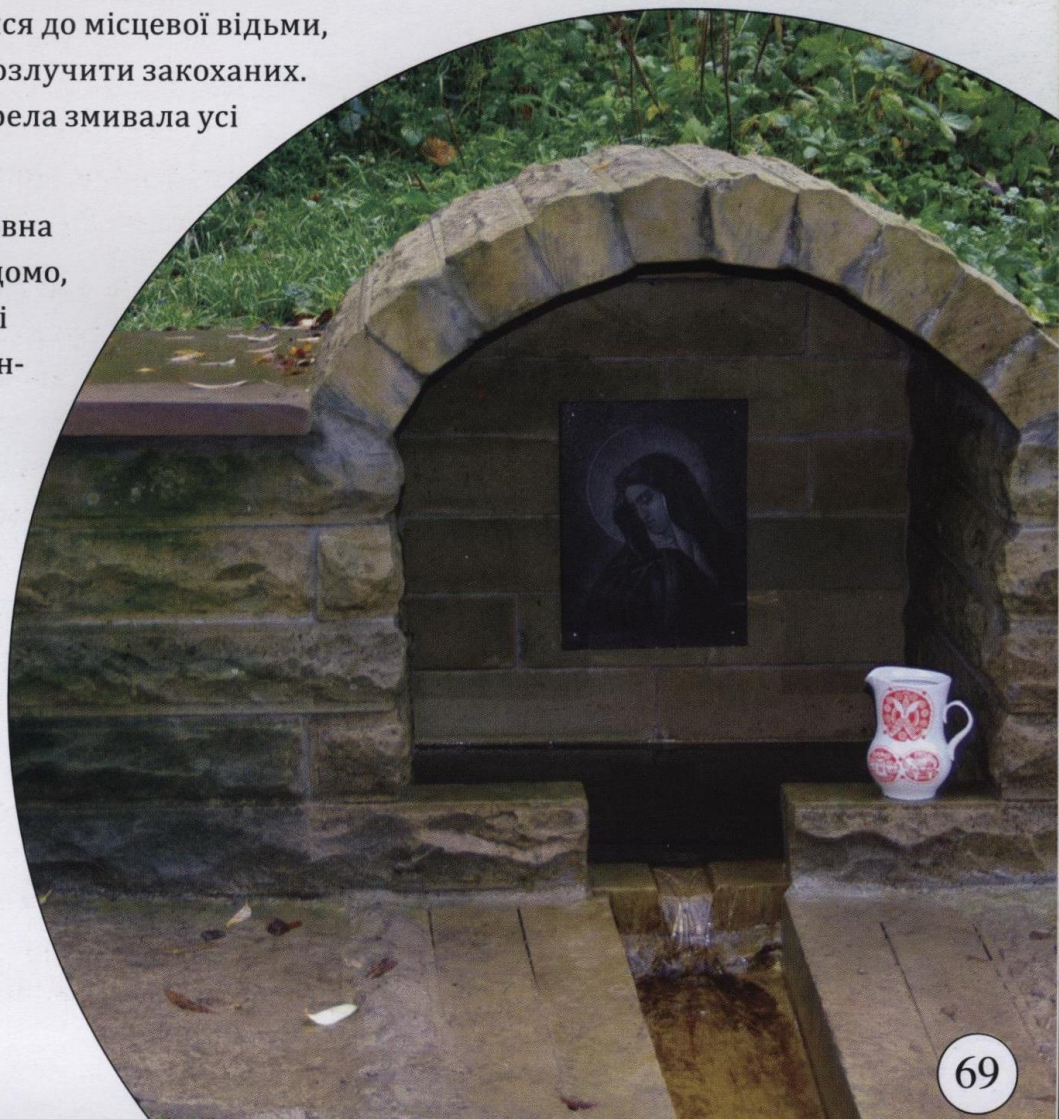
Джерело кохання

На схилі Михалкової гори поблизу Косова знаходиться відоме усім закоханим краю місце. Тут струменить джерельце, котре одні називають Срібним, а інші — Кринчистою криницею.

За легендою, біля цього джерела зустрічалися хлопець і дівчина, які, як і славетні закохані з Верони, не могли одружитися через непримиренну ворожнечу їхніх родин. Кажуть, що розлючені батьки дівчини звернулися до місцевої відьми, яка намагалася магією розлучити закоханих. Але вода зі Срібного джерела змивала усі злі чари.

Чим закінчилася ця любовна історія, достеменно невідомо, але ми знаємо, що в житті такі історії зазвичай закінчуються трагічно. Але в народі Срібне джерело з того часу здобуло славу такого, що дає захист і допомогу в любовних справах. Його вода відновлює чоловічу силу, долає жіночі хвороби та відвертає відьомські прокляття, спрямовані на закоханих.

Джерело кохання (Кринчиста криниця) — місце паломництва закоханих

Блаженний Камінь, з якого почалася історія Манявського Скиту. Біля цього каменя отримували духовну наснагу Данило Галицький, принці з династії Габсбургів, князі. Зібрану воду Блаженного Каменя використовували для виготовлення настоянок та ліків для імператора Австро-Угорщини Франца-Йосифа I (1848—1916 р.р.)

Криниця Дорівського Студитського
монастиря, з якої паломники беруть
помічну воду

Во імя Отця і Сина
і Святого Духа

Джерело Дзвіньоха — цілюще джерело
Угорницького монастиря

1. Фрага
2. Крилос
3. Сілець
4. Липівка
5. Погоня
6. Нижнів
7. Далешево

8. Гошів
9. Кузьминець
10. Дора
11. Княздвір
12. Марківка
13. Воскресинці
14. Кривопілля
15. Пістинь
16. Косів
17. Буркут

Джерела:

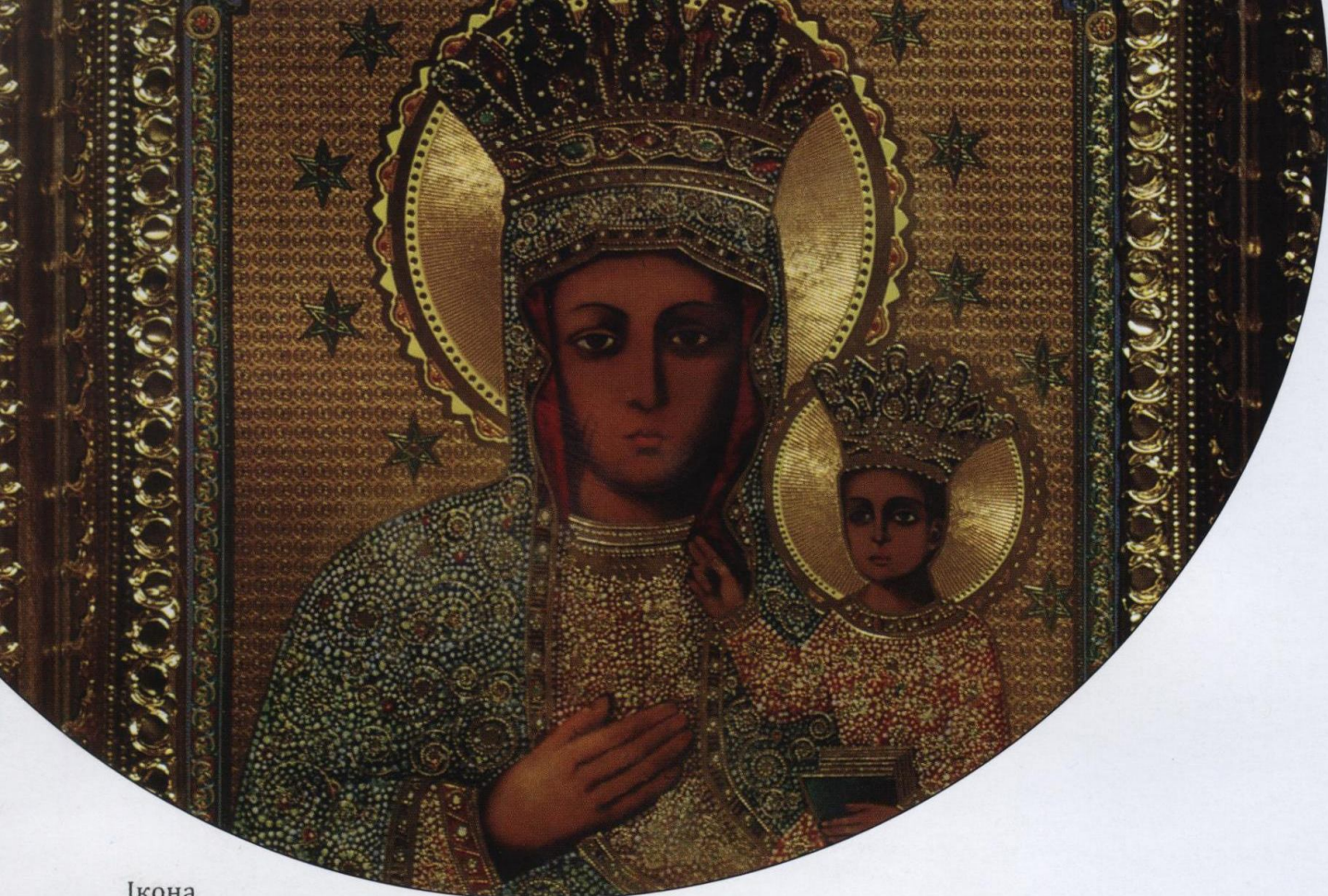
- Фрага — джерело Матері Божої.
- Кринос — Княжа криниця, Францискові джерела.
- Сілець — криниця Святого Духа, або Духова Криниця.
- Липівка — цілюще лісове джерело «Липівське».
- Погоня — Погінське чудотворне джерело.
- Нижнів — цілющі джерела «Монастирик» і «Віконце».
- Далешево — помічне польове джерело.
- Гошів — помічне джерело на території монастиря.
- Кузьминець — цілюще джерело.
- Дора — монастирська цілюща криниця.
- Княздвір — лікувальне гірське джерело.
- Марківка — помічне джерело «Біла Криниця».
- Воскресинці — криниця з помічною водою.
- Кривопілля — цілюще гірське джерело.
- Пістинь — цілюще соляне джерело та Іванова Криниця.
- Косів — Кринчиста криниця (Джерело кохання).
- Буркут — помічне джерело.

Розділ 5

Чудотворні ікони Прикарпаття

За даними дослідників іконографії, в Україні було близько 350 ікон, які вважалися чудотворними. На Галичині й досі зберігаються оригінали і списки чудотворних ікон. Всі вони — Богородичні образи, що пов'язано з давньою традицією заступництва Матері Божої. Місця збереження чудотворних ікон і в наші часи є центрами паломництва.

Ікона
Матері Божої Гошівської

Дзвіниця Гошівського
монастиря

Святиня Гошівського монастиря

В селі Гошеві Долинського району знаходиться один із найславетніших центрів Карпатського монашества. Ще до того, як на Ясній горі поселилися християнські ченці, у цьому місці були чисельні язичницькі капища. Для укріплення Христової віри коронний лицар Кучулад з Тухлянщини заснував тут монашеську обитель у 1570 році. Через чотири десятиліття розбійники розграбували і спалили монастир, а монахів по-вбивали.

Відбудову монастиря та наречення його в ім'я Успіння Пречистої Діви Марії пов'язують з ім'ям шляхтича Євстахія Шумлянського, хорунжого драгунів у війську короля Яна II Казимира. Він отримав Гошів як посаг своєї дружини Анни. Окрім іншого, монастир отримав від Євстахія три тисячі злотих. А сам меценат на схилі літ прийняв постриг і спасав грішну душу на Ясній Гошівській горі.

У 1734—35 роках в монастирі з'явилася чудотворна ікона. За однією легендою усе почалося з чуда мироточивості копії Белзького Чудотворного образу, що знаходився у маєтку дідичів Гошовських. Чудотворність ікони підтвердив тодішній греко-католицький митрополит Атаназій Шептицький.

За іншим переказом ікону привезла до Гошова родина хоробрівського шляхтича Анджея Шугая, яка переховувалася в маєтку Гошовських від інсургентів та війни. Образ став знаком вдячності від пана Анджея рятівникам його родини. В ті часи багато хто вбачав у Гошівській обителі «східнообрядний» аналог католицької Ченстохови, тим більше, що назва «Ясна Гора» була присутня в обох святих локусах.

Чудотворна ікона зникла після 1945 року. Але, незважаючи на цю втрату, в кінці 80-х років монастир було відроджено.

Цариця Покуття

Недалеко від Івано-Франківська, на березі річки Ворони, стоїть село Погоня. У XIII столітті біля цього села воевода короля Данила Галицького Роман, якого деякі дослідники ототожнюють з молодшим королівським сином, розбив татарський загін. Виконуючи обітницю, що дана була перед битвою, Роман збудував тут церкву, названу на честь Святого Миколая.

Певно, що з того часу стала ця земля непростюю, бо цілющої сили набуло місцеве джерело. Навколо нього селилися в печерах монахи.

Воти як символ подяки Гошівській Богородиці. Кожен означає факт зцілення від душевної чи тілесної недуги

Воти — в католицькій традиції є символічними знаками подяки від зцілених. Виготовляються переважно з срібла у формі оздоровлених органів

Ікона Цариці Покуття в Погоні

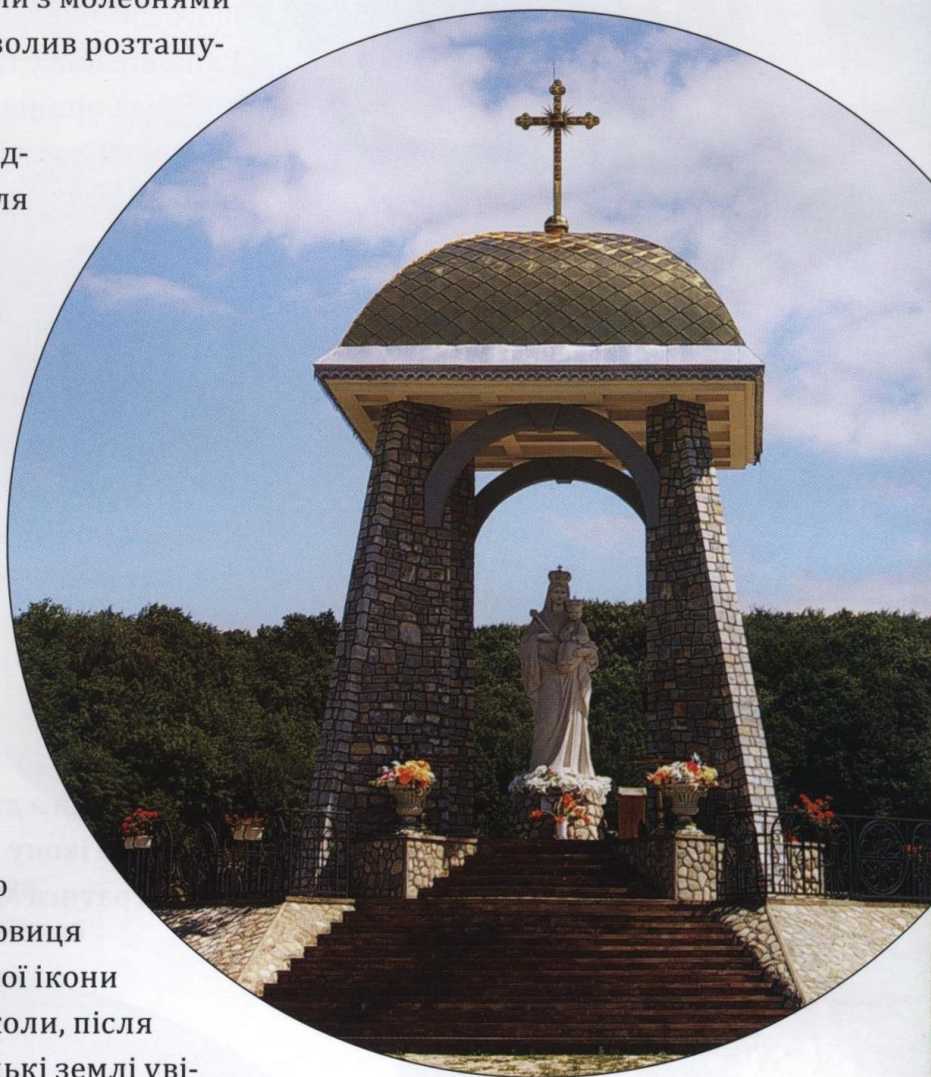

Під 1634 роком маємо першу згадку про монастир з церквою св. Онуфрія під Погонєю. А у кінці сімнадцятого століття біля святого джерела явився людям з Погоні чудотворний образ Богородиці. Побачили його на липі. За легендою, перші дві спроби перенести ікону до церкви не вдалися — образ повертався на дерево. Й лише втретє, коли ікону до храму внесли з молебнями й урочистостями, образ Діви дозволив розташувати себе між церковних мурів.

Чудесно отриманий образ відповідно творив чудеса. І для малих, і для сильних світу сього. Шляхтянка Софія Угорницька за вимолене в Богородиці одужання пожертвувала монастиреві три тисячі злотих. Отримала прошене в Діви і маєтна каштелянша Волинська Яна Велигорська з Потоцьких. На подяку каштелянша збудувала в монастирі Свято-Успенську Церкву. Ще три чудесні зцілення небуденних осіб того часу були задокументовані в середині вісімнадцятого століття. Невдовзі чудотворний образ було короновано на Царицю Покутського краю. З того часу вервиця зцілень від Погонської чудотворної ікони не припинялася аж до того часу, коли, після чергового переділу Європи, галицькі землі увійшли до складу атеїстичної імперії Сталіна.

Державні богоборці закрили монастир у 1946 році. Свято-Успенську церкву зруйнували. Копії чудотворної ікони (оригінал вважався втраченим ще до того) монахи Чину Святого Василія Великого в останні дні перед арештами передали на збереження надійним людям. Тільки через півстоліття копії образу повернулися до відновленого Погонського монастиря. А у 2001 році отцеві Никодимові Гуралюкові (ЧСВВ), що відновлює чернечу обитель, було видіння. Богородиця відізвалася на його молитви і відкрила Никодимові, що одна з тих ікон, котрі вважалися

Каплиця-ротонда на тлі Богородичної гори поблизу Погоні

Сакральний об'єкт на Хресній Дорозі поблизу Погонського монастиря

копіями, насправді є тим давнім святим образом, що двічі нерукоторкано повертався з церкви під листяне шатро старої липи.

Так свята цілюща сила повернулася на береги річки Ворони. Починаючи з 1990 року, маємо більш як півсотні свідчень про зцілення тих, хто звертався до Цариці Покуття. А по воду з цілющого джерела приїжджають навіть зі Східної України. Кажуть, що хворим вода з Погонського джерела приносить полегшення і одужання, а здоровим дарує довгі роки повноцінного і радісного життя.

Нижнівська чудотворна

У долині біля Дністра розташоване село Нижнів. Поряд, в урочищі Острів, у тринадцятому столітті виник печерний монастир. У цьому монастирі віддавна зберігалася ікона Богородиці Неустанної Помочі, написана, ймовірно, у Візантії на межі XIV–XV ст. Ікона була шанованою та вважалася помічною. У вісімнадцятому столітті сталося диво знайдення цього образу. Юна дівчина на ім'я Кочутиха нарозвидні дня Богоявлення набирала води з джерела «Віконце». У воді вона побачила ікону Богородиці. Взята до церкви Архистратига Михаїла, ікона рятувала мешкан-

Храм Архистратига Михаїла в Нижневі

ців Нижнева від пожеж та повеней, зберігала мир у родині. Тепер оригінал Нижнівського образу знаходиться в Римі, у церкві св. Альфонса.

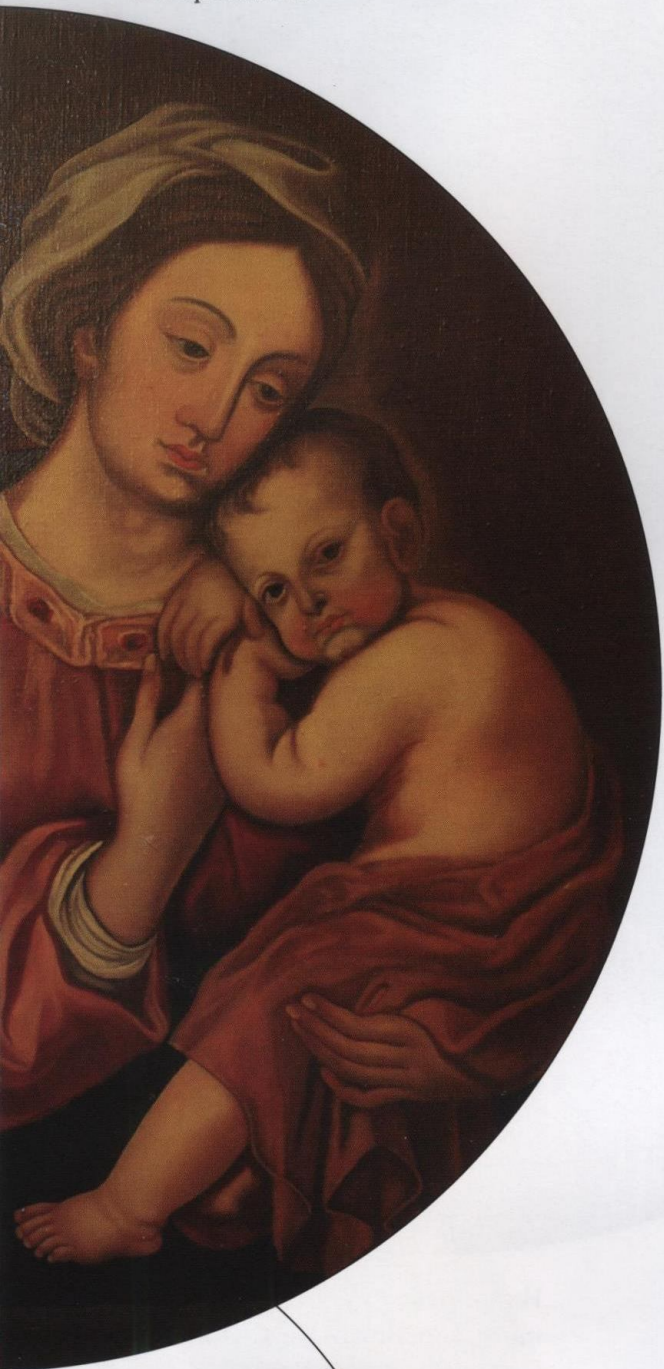
Містичність Нижнівського «місця Сили» було підтверджено 24 травня 1987 року, коли на вікні церкви Архистратига Михаїла селяни побачили силует Богородиці. Цей знак виникав впродовж чотирьох днів на вікнах будинків і, як вважають метафізики, пророкував наближення добрих змін (розвалу СРСР та припинення атеїстичної влади). Поява пророчого знаку схвилювала усю Галичину і стала найзнаменнішою містичною подією у краї в ХХ столітті.

Нижнівська чудотворна ікона Матері Божої Неустанної Помочі

Рятівний образ з Маріямполя

У 1676 році, під час війни з турками, коронний гетьман Ян Станіслав Яблоновський врятувався від татарського роз'їзду-чамбулу, перепливши Дністер. Гетьман майже добрався до протилежного берега, але знесилений сильною течією кінь ніяк не міг пристати до стрімкого західного берега. Відчуваючи, що кінь і панцир тягнуть його на дно, Яблоновський звернувся з молитвою до Діви Марії. Раптом кінь відчув під копитами твердий ґрунт. Вдячний магнат заклав фортецю, названу на честь Богородиці Маріямполем (себто містом Маріям; гетьман використав для назви

первісну єврейську форму імені Діви). За іншими даними, таким чином було перейменовано вже існуюче містечко Вовчків-Божевид, яке король подарував Янові Станиславу за його мілітарні заслуги.

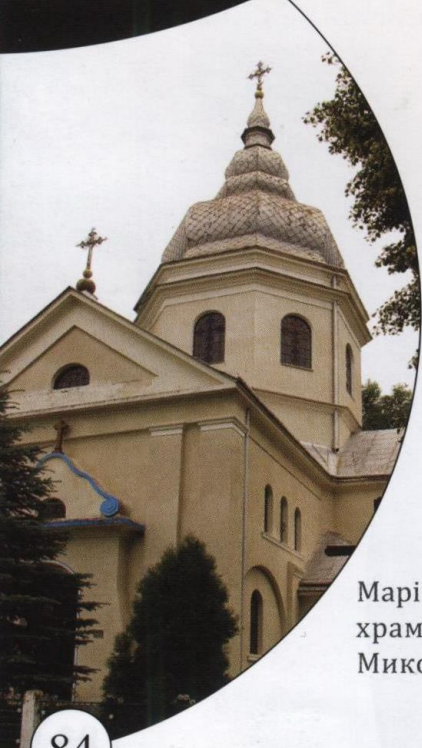
В Маріямполі здавна зберігали образ Богородиці, який у 1737 році визнали чудотворним. За легендою, ікона належала гетьманові і рятувала християнських воїнів під Каменцем і Віднем (у 1683 році). За це отримала назви «Переможниця» і «Гетьманська Мадонна». Вже у 1691 році до Діви Переможниці почалися прощі. Відпусти відбувалися в Маріямполі двічі на рік — 2 липня і 8 вересня. Поляки так дорожили цією національною святинею, що у 1945 році католицькі ченці таємно і з великим ризиком вивезли чудотворний образ до Польщі. 10 вересня 1989 року Папа Іоанн Павло II коронував Маріямпільський образ Переможниці в Польщі. Мистецтвознавці стверджують, що славетну ікону написали в Італії у шістнадцятому столітті, а історики додають, що Переможниця до Яблоновського була оберегом полководців з роду Потоцьких.

Але тривале перебування у Маріямполі святині й досі відчувається як благословення над цією землею. Часто ті з недужих, котрі моляться на руїнах фортеці, отримують зцілення.

А копія Богородиці Маріямпольської, яка зберігається в місцевій Хрестовоздвиженській церкві, здається ввібрала в себе чудотворні властивості оригіналу, про що свідчать чисельні випадки зцілень прохачів-паломників.

Липівська чудотворна

Над річкою Стримбою стоїть село Липівка. Колись воно називалося Ляцьке-Шляхецьке. Якось за незапам'ятних часів з Пониззя на Галич йшли троє благодатних іноків. Невідомо, що спонукало їх на далекі мандри. Може, татари зруйнували їхній монастир. А може, почули вони слово від Вищих Сил і йшли до галицької землі з певною визначеною метою. Зупинилися монахи на

Маріямпольський
храм Святого
Миколая

ночівлю недалеко від вод річки Стримби, біля джерела зі смачною водою. Велетенські дуби стали тої ночі для них склепінням благодивним і захистом від негоди.

...Прокинулися святі іноки від дивного сяйва. Встали з молитвою і побачили біля джерела видіння Пресвятої Богородиці. Зрозумівши знак, монахи заснували на тому місці обитель. А поряд з джерелом побудували каплицю з іконою, що мала зцілюльні властивості, та бруковану стежку до каплиці. Монастир часто відвідували мандрівники, бо розташовано його було на перехресті двох торних шляхів — Волоського тракту та торгової дороги, що вела до Карпатських перевалів.

На Липівській чудотворній іконі зображено діброву з джерелом. Над кронами дубів — короновані лики Богородиці і Святого Дитятка. Корони ці були прикріплені до образу у 1887 році, а виготовлені були коштом чудесно зціленої шляхтянки Анельки Матковської.

2003 року, під час молодіжного форуму, що проходив у цій місцині, чудотворний образ було урочисто винесено до джерела. Так відновилася давня традиція вшанування чудотворної ікони.

Церква Воскресіння Христового та іконостас храму в селі Липівка

Липівська чудотворна ікона Матері Божої

Чудотворний образ
Матері Божої у Фразі

Церква Перенесення
мощей Святого Миколая
у Фразі

Околиця села
Фраги.
Каплиця біля
чудотворного
джерела

Фрага

На Рогатинщині, на березі річки Свірж, стоїть стародавнє село Фрага. Воно відоме від середини шістнадцятого століття. Біля Фраги, на горі Скала знаходиться «місце Сили», на якому з 1573 року розташовували культові споруди — костел та монастир бернардинів. Поряд — джерело, цілющі властивості якого були відомі ще з дохристиянських часів. На Скалі коронний гетьман Станіслав Ян Яблоновський збудував костел і монастир. Там зберігалася чудотворна ікона (за стилем близька до Ченстоховської), яку, після зруйнування монастиря, перемістили до сільської церкви Перенесення мощей св. Миколая.

Те, що Фрага розташована в геофізично особливій зоні, відчувається навіть без спеціальних приладів. Ті, хто часто мандрує трасою між Львовом та Івано-Франківськом, стверджують, що в полях під Фрагою можна побачити рухливі сяючі постаті. Вода з Фразької криниці лікує широкий

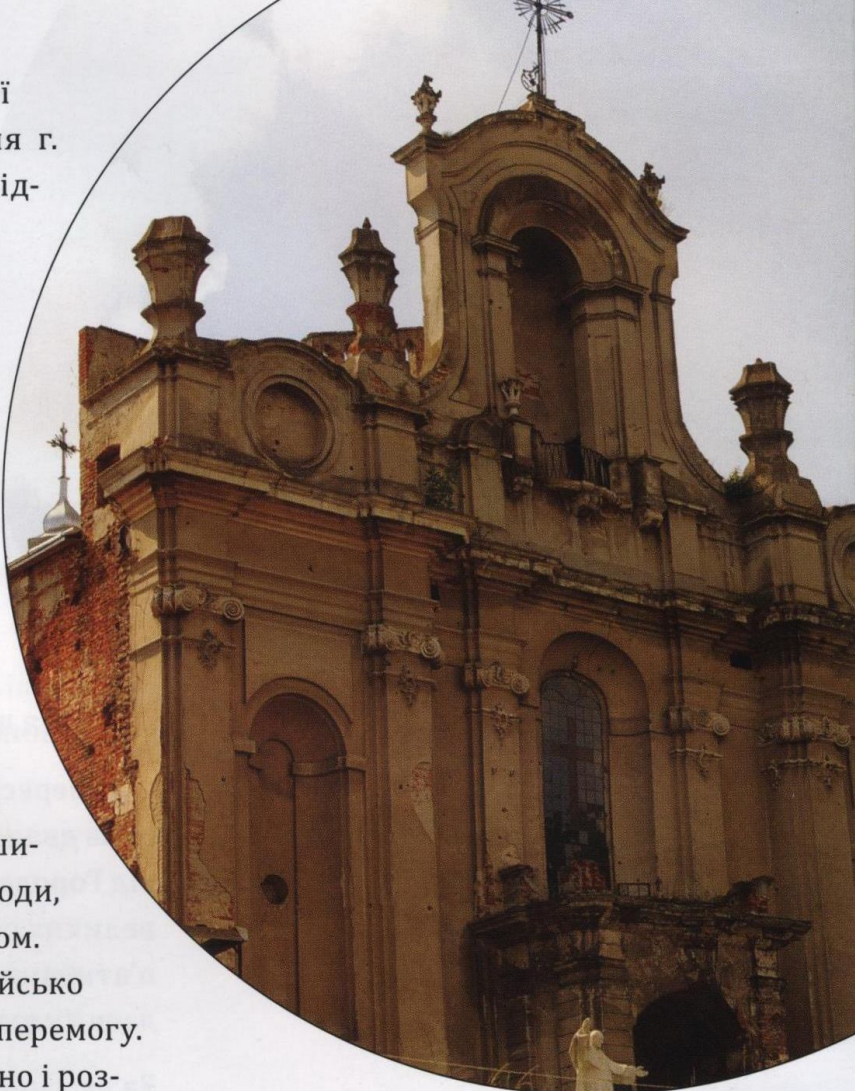
спектр хвороб. Прихильники містичної екзотики люблять медитувати біля г. Скала в ніч повного Місяця. Деякі дослідники впевнені, що задовго до приходу монахів на горі було язичницьке святилище, присвячене місячному жіночому божеству, якому вклонялися давні жителі Опілля.

Чудотворна ікона з Більшівців

Восени 1621 р. гетьман польського війська Мартин Казановський, переслідуючи загін татар, зупинився на березі Дністра біля Галича. Під час переправи через річку воїни помітили, як течія несе дерев'яну таблицю (за іншими даними — згорток). Вийнявши її з води, люди побачили ікону Богоматері з Ісусом. Вбачаючи в цьому Боже Провидіння, військо помолилося перед образом за близьку перемогу. І справді, незабаром татар було виявлено і розбито.

Мартин Казановський помістив ікону у своїй замковій каплиці. На той час Казановські, що мешкали в Більшівцях, добилися королівського привілею про надання цьому поселенню статусу містечка (1590 р.)

За порадою провінціала Кармелітів Зигмунда Гдавського, Казановський запросив до Більшівців монахів цього ордену. Сталося це приблизно у

Римо-католицький костел в селищі Більшівці

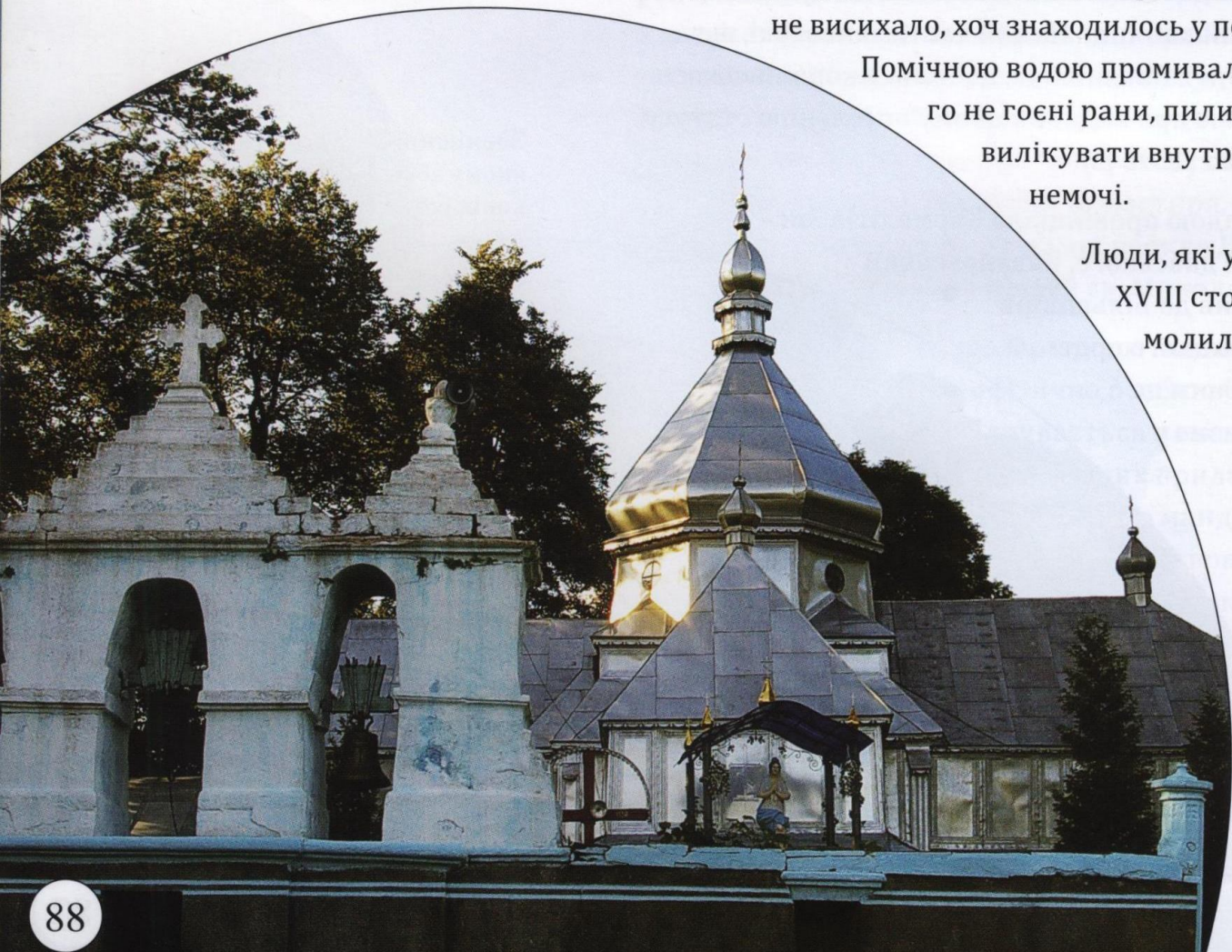
Зовнішній фасад костела, в якому зберігається чудотворна копія ікони Матері Божої

Ікона Більшівцівської Богоматері

Дзвіниця і церква Косми і Дем'яна в селі Далешеві

1622—1624 рр. Тоді ж у містечку було збудовано з дерева величний костел Успення Богородиці.

Чудодійна сила ікони не могла залишитися поза увагою церковної влади. 12 травня 1769 р. Папа Римський Климент XIII видав привілей на її коронування. Сама святиня є копією картини Кранаха (оригінал знаходиться в Ермітажі).

Зараз ікона знаходиться у Гданську.

Далешівська Богородиця

21 вересня 1781 р. село Далешів, що знаходиться за дванадцять кілометрів на північний захід від Городенки, отримало дозвіл па проведення великих релігійних прощ. Прочани йшли до п'ятибанної церкви Косми і Дем'яна, де знаходилась Чудотворна ікона Матері Божої.

За легендою, ікона з'явилась біля джерела, що витікало з урочища неподалік с. Дубок. Тепер на тому місці збудовано каплицю. Джерело ніколи не висихало, хоч знаходилось у полі.

Помічною водою промивали довго не гоєні рани, пили її, щоб вилікувати внутрішні немочі.

Люди, які у XVIII столітті молилися у

цій церкві до Пречистої, зауважили, що з очей Богородиці капають сльози. Тодішній парох с. Далешева о. Василь Балигирський звернувся до Львівського єпископа Білянського, повідомивши про чудо. Після перевірки було отримано дозвіл від Папи Римського на проведення у далешівській церкві офіційних відпустів. Ікону перенесли на верхнє місце основного престолу, де вона перебуває й донині.

Намальована вона на зразок Белзької Богородиці, прикрашена срібними шатами, срібними зірками та вінками.

На початку минулого століття біля цієї ікони було 130 вотдарів (коштовностей) вдячності за чудесні оздоровлення.

Крилоська чудотворна ікона

Як передають перекази, галицькі князі отримали цей образ із Царгорода, з яким підтримували тісні культурні та дипломатичні зв'язки. Коли Успенський собор був зруйнований у часи монголо-татарської навали, ікона дивом уціліла. Деякий час її переховували у себе отці Василіяни, спочатку в Галичі, а потім у Львові. З часом слід цієї ікони губиться. Проте у XVIII ст. Божа Матір знову повернулася на галицькі терени.

Вперше нову ікону Богородиці побачили селяни с. Сокіл у лісі, де колись стояв монастир. Після з'яви на дубі було вирішено забрати її до церкви, а на тому місці побудувати капличку.

Однак ікона зникла з церкви і знову появилася в лісі. Згодом було зроблено ще кілька спроб занести її до найближчих церков, та всі вони виявилися марними. Яким чином ікона зникала з церков і появлялась у лісі — ніхто не знає.

У своїх щирих молитвах люди почали благати Царицю Неба залишатися тут і з цієї гори роздавати ласки по всій Галичині. Богородиця, вислухавши молитви, залишилася і більше з церкви не зникала.

Чудотворна ікона Богородиці Далешівської

Крилоська чудотворна ікона Богородиці

Церква Успіння Пресвятої Богородиці 1586 року на Крилоській горі

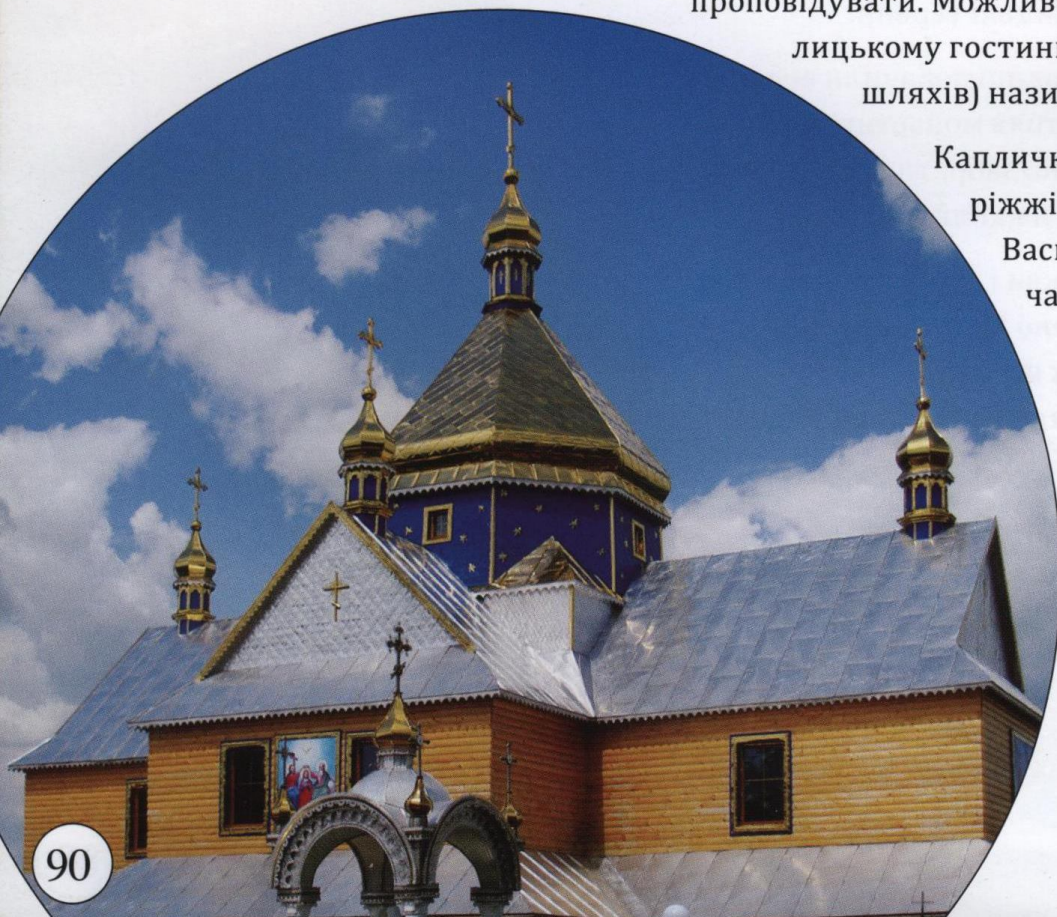
«Темна» капличка

Одне з найдавніших сіл Покуття — Ганьківці. Вперше про нього згадують під 1439 роком.

Поетеса Долінська написала легенду про місцеву капличку, яку названа «Темною». Одного дня сліпому хлопчикові, який був сиротою, наснився ангел, що провістив йому веління побудувати капличку. Побожні селяни допомогли малому її збудувати. Після цього хлопчик отримав зір. З вдячності за Господню ласку прозрілий почав проповідувати. Можливо тому капличку на Галицькому гостинці (на роздоріжжі трьох шляхів) називають «Темною».

Церква Успіння Пресвятої Богородиці в Ганьківцях

Капличка, яка стоїть на роздоріжжі сьогодні, споруджена Василем Свищуком у новітні часи.

Візантійський декор
храму Святого Миколая
в Лучинцях

почалися зці-
лення тих, хто
молився перед
іконою і просив
у Матері Божої
помочі.

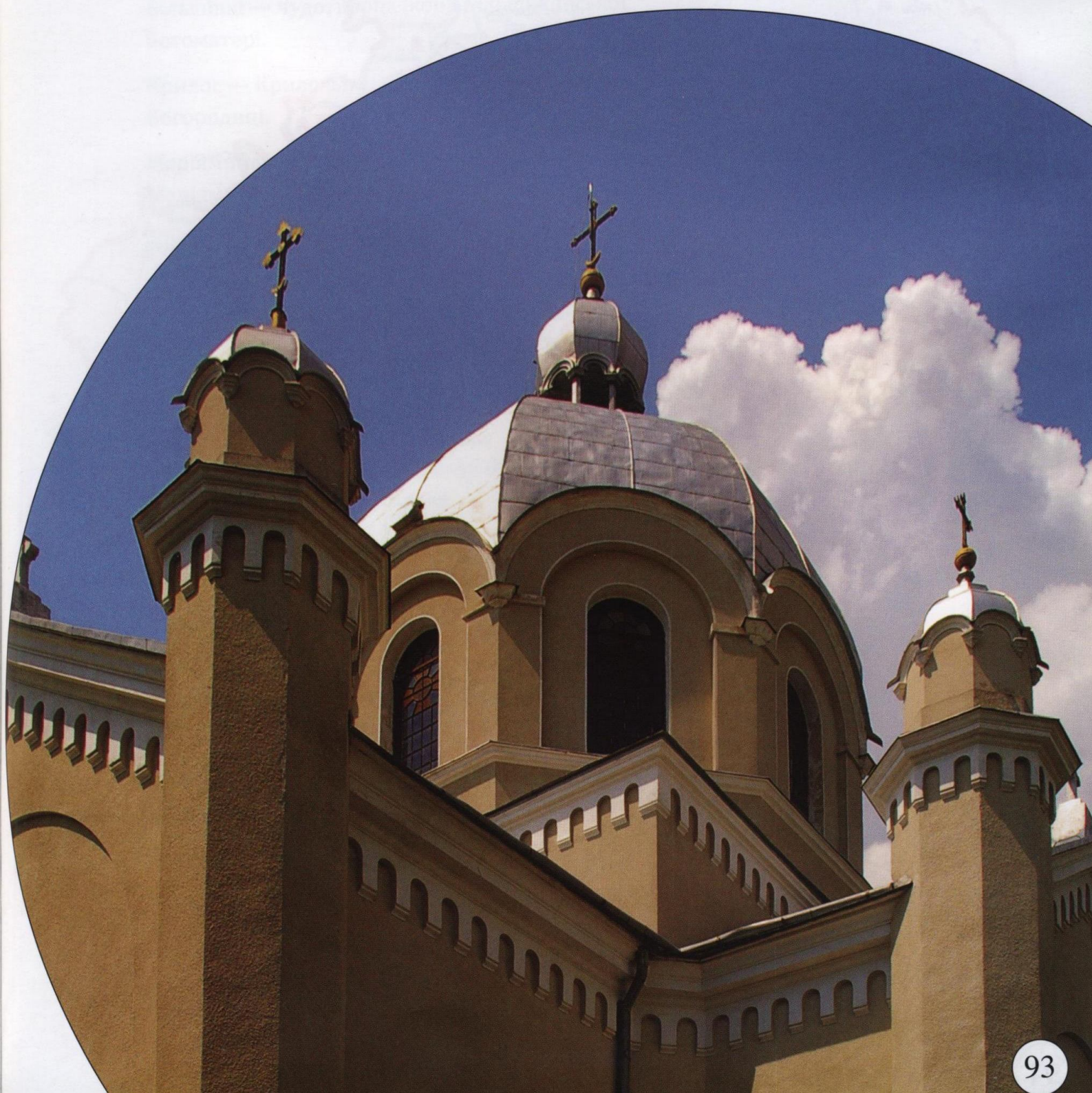
У 1903 році на місці
старої церкви було
збудовано новий храм
у неовізантійському стилі
(архітектор Василь Нагірний).

В часи Першої світової 5 снарядів
влучили у церкву, але чудодійний образ не по-
страждав. З 1997 року було відновлено прощу
до чудотворного образу Богородиці.

Чудотворна ікона Матері
Божої з Лучинців

Храм Святого Миколая
в Лучинцях

Ікони:

Фрага — чудотворний образ Матері Божої.

Лучинці — чудотворна ікона Матері Божої.

Більшівці — чудотворна ікона Більшівцівської Богоматері.

Крилос — Крилоська (Галицька) чудотворна ікона Богородиці.

Маріямполь — чудотворна ікона Матері Божої Маріямпільської.

Лисець — чудотворний образ Лисецької Богородиці.

Липівка — Липівська чудотворна ікона Матері Божої.

Погоня — Погонська чудотворна ікона Пресвятої Богоматері (Цариці Покуття).

Чорнолізці — мироточиві ікони Богородиці та Пресвятого Миколая.

Нижнів — чудотворна ікона Матері Божої Неустанної Помочі.

Угорники — мироточиві ікони Пресвятої Богородиці та Святого Миколая.

Далешево — чудотворна ікона Богородиці Далешівської.

Гошів — чудотворна ікона Матері Божої Гошівської.

Манява — ікона Богородиці.

Надвірна — самооновлена ікона Ісуса Христа.

Ганьківці — каплиця з іконами.

Розділ 6

Жива метафізика Карпат

Прадавня жрецька традиція не вмерла в Україні. В Карпатах нащадки давних волхвів живуть й у наш час. Їх прийнято називати «мольфарами».

Вважається, що правдивим білим мольфаром можна стати тільки тоді, коли людина має містичний досвід, вміє спілкуватися з душами, ангелами та божествами. А для отримання містичного досвіду необхідно жити праведним життям та медитувати (молитися).

від утрати здоров'я,
від утрати господарства,
від утрати грошей, від утрати зарібку,
від усіх утрат,
від судів, від тюрмий,
від усього злого.
Помий і почисть християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.

Водичко-йорданичко, вишня сестричко,
стань на помочі, обмий і почисть
християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.

Ми добре знаємо,
що коли Ісус Христос перейшов
з Єрусалимської землі на Європейську,
то християн лікував цілющими
і живущими водами.

Так дозволь, Ісусе Хресте,
Пречиста Діво Маріє,
Духу Святий,

Ангелю Хранителю,
піти слідом Ісуса Христа,
лікувати християн цілющими
живущими водами.

Ісус Христос лікував сліпих,
німих, глухих, мертвих,
загавдованих, зачарованих.

Бідних, голодних,
холодних, нещасних, безчесних.

Усім Ісус Христос
дарував живот і мир.

Так подаруй, трета росице-водице,
християнському тілу
кров від усіх жертв Петрови на літа.

Водичко-йорданичко, середня сестрич-
ко,

стань на помочі,
обмий і почисть християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.

Ми добре знаємо,
що кожна людина має
ангеля-хранителя.

Так стань, **ангеле-хранителю**,
сохрани християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.
Натхни своїм духом
на розум і на щастя,
а своїм крилом
закрий від прикрости,
від убивства, від кровопролиття,
від каліцтва, від аварій,
від мук, від страданія,
від тюрм, від злих людей,
від поганих, від граб'южників,
від убійників, насильників,
від проклятих,
обмий і почисть
християнське тіло, кров і душу Петра.
А тобі, дияволе, з твоїми слугами,
з чортами, з чортицями,
з бісами, з бісицями,
з мольфарями, з мольфарьками
бросьте за океанам,
там си кохайте,
там си плекайте,
бо до християнського
тіла,
крові, душі і сер-
ця ви моцї не
майте.

В давні примовки-наспіви
сучасність влітає зовсім нові
мотиви. **Ангела-хранителя**
закликано рятувати «християн-
ське тіло» від аварій

Сучасні мольфарські наспіви-примовки містять в собі дивну суміш язичницьких і християнських мотивів. Дух води в цих примовках стає «водичкою-йорданичкою», біблійні і карпатські мотиви сплітаються у таку суперечливу, й, разом з тим, органічну єдність, яка може існувати лише в міфічному світогляді людей, що не втратили зв'язок з прадавньою індоєвропейською метафізикою

Водичко-йорданичко, вишня сестричко,
стань на помочі, обмий і почисть
християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.
Ти змиваєш Карпати,
ти змиваєш гори,
ти змиваєш потоки скали,
корінне, камінне,
піски, намули, вивороти,
змий з християнського тіла
усі омрази, зляготте,
мулькі, страданія
і видправ за океан.
Там воно най си кохає,
там воно най си плекає.
А до християнського тіла, крові,
душі і серця змоги не має.

Водичко-йорданичко, нижня сестричко,
стань на помочі, обмий і почисть
християнське тіло,
кров і душу, серце Петра.
Щоби Петро був моцніший з моцніших,
сильніший від сильніших,
розумніший від розумніших,
щасливіший від щасливіших,
кращий від кращих,
приємніший відприємніших.
Щоби такий був прекрасний,
єк на небі сонце,
веселий, єк ластівка в полі,
сильний, єк місяць опівночі
спускає коси до землі.
Вам щастя, здоровя,
много літ прожити,
ніколи не слабувати,
прикрости не мати.

Примовник Гой

Мольфар Гой (Андрій А.) з села Шешори Косівського району прожив довге життя. Народився він у 1903 році, а в одинадцять років був одним з тих, хто сподобився побачити Матір Божу, яка йшла небом над Карпатським краєм. Дехто вважає, що це було те саме попереджуваче видіння 1914 року, про яке йшлося у відомому спеціальному протоколі, підписаному генералом Брусиловим та його офіцерами і яке містики ставлять на один рівень значущості із знаменитим Лурдським дивом. Старша жінка, яка, разом з малим Андрієм, бачила на небі Матір Божу, сказала тоді майбутньому мольфарові: «Пади на коліна, дитинко, бо таке не кожному дано побачити. Пади і кажи «Отче наш!»»

В наступні роки проявилися незвичайні здатності Андрія. Накладанням рук він виліковував від епілепсії, зубного болю, енурезу і невротичних уражень. Діагноз мольфар визначав за допомогою води. Та вода цілу ніч настоювалася в хаті недужої людини. Андрій примовляв над водою і визначав, яка саме хвороба мучить недужого. А потім приступав до лікування. Внутрішні хвороби він лікував за допомогою зілля. Ці ліки примовник Гой готував власноручно.

За легендою, коли у 1992 році смерть підступила до старого мольфара, до його хати з'їхалися інші карпатські чаклуни і допомогли мирно й безболісно перетнути межу світів. Родичі Андрія спростовують цю легенду, бо не хочуть, щоби їхню родину пов'язували з «темними силами». Хоча, якщо покійний мольфар зцілював людей, то про яку «темну силу» може йти мова? Адже зцілення — містична практика світлого боку магії. Та й в мольфаровій хаті висіло багато ікон — знак того, що примовник у своїх молитвах апелював до світлих Сил Буття.

Магічні істоти Карпат

Знавці карпатської магії стверджують, що в Карпатах ще не вивелися різноманітні магичні істоти. Їхні стосунки з людьми непрості. Мандрівників вони вводять у блуд, змушуючи шукати раптово зниклі гірські стежки. До місцевих жителів ставлення магичних істот різне — іноді вони допомагають мешканцям гірських сіл, іноді — навпаки. У гуцулів для «нечистої сили» створена своєрідна ієрархія.

Дослідники карпатської міфології наголошують на тому, що демонічний список (Пандаймон) Карпат сформувався під впливом східної міфології. Як відомо, частина тюркських (чужьких) племен, що йшли у IX столітті на Захід разом із уграми, осіла в Карпатському регіоні. Тут їхні міфи і легенди змішались з гето-фракійськими і протослов'янськими пандаймонами. Відбулось певне «накладання» синтез інкубно-сукубно-східної демонтології на давні індоєвропейські міфи та сюжети (баби-язі, щезники тощо). Саме нащадки давніх тюрків — гуцули володіють найбільш розмаїтими та оригінальними міфами «синтетичного» походження

На чолі нечистого клану стоїть Арідник. Під цим умовним іменем позначено архидемона, на кшталт гоголівського Вія. Під його владою ходять щезники, юрчики (юдники) і дідьки. Смертельно небезпеки від них, зазвичай, не очікують. Але до дрібних капостей та мандрівного блуду ці істоти дуже охочі. Карпатські суккуби (хтиві демонічні істоти жіночої статі) називаються нявками і лісовицями. При тому нявки — суккуби добрі і помічні, а от лісовиці своїм характером нічим не поступаються своїм близькосхідним родичкам, оспіваним у середньовічних арабських казках. Вони чарами затягують чоловіків до лісових нетрів і там задовольняють з ними свої хижі інстинкти. На вигляд лісовиці — красиві чорноволосі молодичі. Є й «старечий» різновид суккубів — «бабки-язі». Вони теж небайдужі до чоловіків, підступні і небезпечні.

Їхня «інкубна» статево-демонічна протилежність носить назву «мамунів». Ці магичні істоти чоловічої статі під покровом нічної темряви підкрадаються до жінок і чинять з ними блуд. За іншою версією — висмоктують життєву силу. Головним побутовим захистом від всього нечистого клану є часник. Запаху і вигляду цієї рослини нечиста сила не витримує. Тому тим, хто збирається відвідувати Карпатський край, варто запастися часником.

Магічні істоти тяжіють до «місць Сили». Деякі містики вважають, що там вони «харчуються» енергією. Тому біля геомантичних аномалій мандрівникам треба бути особливо уважними.

Чупакабра

Одна з містичних істот Прикарпатського краю — Чупакабра «кролячий вампір». Цього таємничого звіра час від часу бачать мешканці сіл Рогатинського і Галицького районів Івано-Франківської області. За описами очевидців, зовнішньо чупакабра — це щось на кшталт гібриду великого чорного пса і кенгуру. Потвора нападає на дрібних свійських тварин. Особливо любить витягати з кліток і з'їдати кроликів.

Чупакабру важко впіймати, адже це страшидло наділене неабиякою кмітливістю. На чупакабру час від часу влаштовують полювання, але жодне з них не принесло очікуваного трофею. Дехто з місцевих знавців стверджує, що чупакабра — перевертень. Що на звіра перетворюється відьма. Довгі роки про чупакабру не було чути, але у 2007—2009 роках вона знову почала лютувати по селах Івано-Франківщини і Львівщини, вводячи у збитки прикарпатських газдів.

Є дані, що міфи про чупакабру мають давнє походження. Ще у позаминулому столітті на Прикарпатті лютували загадкові «козячі вампіри», які за описами дуже нагадують чупакабру. Малюнок очевидця

Зміст

Вступ	3
Розділ 1. Мегаліти і святилища	5
Дитинець між бубнами	6
Терношорське святилище	9
Камінь у Завоєлах	11
Писаний камінь	12
Сокільська скеля	15
Гарбузівські камені	17
Карта	18
Розділ 2. Місця сили	21
Чорна Гора (Піп Іван)	22
Око Несамовитого	24
Природне диво. Таємниці Дністровського каньйону	26
Печери	27
Мегалітична метрополія	28
Чортова гора	29
Циганський горб	30
Фіртка на той світ	30
Карта	32
Розділ 3. Метафізика міст і укріплень	35
Місто Потоцьких на Десяти Сефіротах	36
Дух Міста, закодований в архітектурі	46
Могила станіславського вампіра	50
Таємниця мисливського будинку	51
Скарб	53
Золотий тік	54
Привиди і легенди замків	55
Замок у Городенці	55
Чернелицький замок	56
Раковецький замок	57
Червоногородський замок	57
Карта	60

Розділ 4. Чудотворні джерела	63
Княжа криниця	64
Францискові джерела	65
Духова криниця	66
Джерело кохання	67
Карта	72
Розділ 5. Чудотворні ікони Прикарпаття	75
Святиня Гошівського монастиря	76
Цариця Покуття	77
Нижнівська чудотворна	80
Рятівний образ з Маріямполя	81
Липівська чудотворна	82
Фрага	84
Чудотворна ікона з Більшівців	85
Далешівська Богородиця	86
Крилоська чудотворна ікона	87
«Темна» капличка	88
Чудо в Лучинцях	89
Карта	92
Розділ 6. Жива метафізика Карпат	95
Об'явлення жінки в білому	96
Примовник Гой	101
Магічні істоти Карпат	102
Чупакабра	103

Карпатські гори не дарма вважаються наймістичнішою та найтаємничішою із земель України.

З скіфських часів тут знаходились таємні святилища жерців, мегалітичні комплекси, цілющі джерела та інші місця Сили.

Жрецько-відьмацькі династії збереглися до наших часів, і, як подекують, і досі незримо керують Карпатським краєм...

